

8SH-1

SHKRIMTARË AMATORË
DHE RAPSODË POPULLORË

17 57

TOM NIKOLLA

*Lum për
popullin
shqypitar!...*

891.983-1

TOM NIKOLLA

5'

7157

LUM PËR POPULLIN SHQYPTAR!..

34693

~~33164~~

LIBRARIJA E SHTETIT
GJITHGJESOR

PARATHËNIE

Me këtë vëllim Shtëpia Botonjëse «Naim Frashëri» fillon serinë e botimeve titulluar «Shkrimtarë amatorë dhe rapsodë popullorë», që do të përfshijë gradualisht gjithë krijimtarinë gojore dhe letrare masive të ditëve tona me tërë gjinitë dhe llojet e saj.

Kjo seri e vazhdueshme botimesh do të sjellë një shërbim të veçantë në zbatimin e porosisë së Plenumit XV të Komitetit Qendror të P.P.SH., për krijimin e një lëvizje letrare me proporcione të gjëra masive, që t'i shërbejë socializmit si mjet i shëndoshë për edukimin revolucionar, patriotik dhe estetik të gjithë punonjësve tanë të fshatit e qytetit.

Një nga kushtet e domosdoshme për revolucionarizimin e letërsisë është shtrirja e saj në masë, karakteri i saj popullor. Këto botime me shkrime nga masat punonjëse, më të interesuarat për ndërtimin e socializmit në vendin tonë, do të sjellin në letërsi entuziazmin e tyre përshtypjet nga jeta e gjallë, ku ndërtohet socializmi, do të fusin kështu në jetën tonë letrare një notë të theksuar revolucionare. Këto shkrime të thjeshta por të qarta e të kuptueshme do të shprehin aspiratat socialiste

të popullit, si pasqyrë besnike e mendimit tonë të kohës, kur të gjitha forcat e shëndosha klasore dhe kombëtare të vendit janë mobilizuar për ndërtimin e socializmit nën udhëheqjen e Partisë së Punës, duke mbajtur në një dorë kazmën e në tjetrën pushkën.

Veç rolit edukativ revolucionar kjo seri botimesh do të ndihmojë edhe në thellimin e formës kombëtare të letërsisë e në përtëritjen masive të shijeve të veçanta për letërsinë e vendit e folklorin tonë me merita të larta artistike të njohura botërisht.

Bashkë me krijimet letrare më të frymëzuara do të futen në këto botime edhe shkrimet me vlerë artistike modeste, por me përmbajtje të shëndoshë socialiste dhe patriotike, se nga ky nivel nisen shpesh diletantët, po nga mezi i tyre dalin me kohë edhe kryevepra letrare dhe sepse, kur shkrimet letrare, qo'shin edhe pa merita të shquara artistike, por të pranueshme për shijen letrare të masave të gjera dhe u përgjigjen aspiratave të tyre politike, shoqërore, ato e luajnë më së miri rolin e tyre edukativ. Mjafton të përmendet se në kohën e Rilindjes sonë kombëtare, kur letërsira u vu tërësisht në shërbim të kësaj lëvizje patriotike si problemi kryesor i vendit, bashkë me veprat e shkrimtarëve tanë kryesorë, edhe veprat e shkrimtarëve të dorës së dytë e të tretë, që mbushën shtypin shqiptar periodik, çuan peshë entuziazmin patriotik në masë dhe vunë në garë njerëzit e thjeshtë, që sapo kishin mësuar shkrimin shqip, të provonin talentin e tyre sëpuri me vargje patriotike. Por, natyrisht rethanat e vështira si pushtuesi i huaj, analfabetizmi në masë,

mundësitë aqë të kufizuara të botimit etj. nuk mund të lejonin asi kohe krijimin e një lëvizje masive letrare, megjithëse entuziazmi patriotik ishte mjaft i fortë.

Sigurisht që sot, kur i tërë vendi ynë përshkohet nga një vrull i paparë revolucionar e patriotik, kur përparimet tona, nga çdo anë që t'i shokësh, kanë tejkaluar edhe parashikimet e rilindasit në të përparuar, kur arësimi dhe kultura jonë kombëtare socialiste kanë përfshirë tërë masën dhe lëvizja amatore letrare po shtrihet gjërësisht, kjo seri botimesh me karakter masiv do t'i gjejë të gjitha kushtet e favorëshme për ta lojtur siç duhet rolin e saj të rëndësishëm që i takon në jetën tonë letrare, duke i dhënë një shtrirje sa më të gjërë dhe një puls të ri revolucionar lëvizjes sonë letrare.

Fillimi i kësaj serie me vëllimin e Tom Nikollës «Lum për popullin shqyptar!» që i rastit, si vëllim i parë që u ndodh i përgatitur për botim. Pas vëllimit «Shndriti rrezja në malsi», botuar më 1961, ky është i dyti me vjersha të Tom Nikollës, të cilat dallohen për një tematikë më të gjerë e një rrjedhshmëri teknike më të sigurt nga ato të vëllimit të parë. Këto janë vjershat të një rapsodi, që kanë lindur bashkë me melodinë nëpër telat e çiftelisë dhe në përgjithësi i ruajnë tiparet metrike dhe figurative të rapsodive tona popullore tradicionale, megjithëse duken qartë e shpesh ndikimet e kohës. Autori dallohet veçanërisht në përdorimin e qëlluar të shprehjeve satirike dhe sentencave popullore, për të demaskuar me ironi e sarkazëm demagogjinë e armikut imperialist e revizionist.

Te këto këngë të frymëzuara nga ngjarje të

shënuara brenda dhe jashtë vendit tonë, ndjenet
qartë patriotizmi i masave tona punonjëse, entu-
siazmi për fitoret tona socialiste, mburrja e li-
gjëshme për vendosmërinë, trimërinë, vigjilencën
e popullit tonë të udhëhequr nga Partia në luftë
me vështirësitë e ecjes përpara për ndërtimin e
socializmit dhe kundër armikut, që kërkon më
kot të na pengojë. Sipas rastit autori merr shkas
nga festat e mëdha dhe i këndon plot krenari tra-
ditës sonë të luftës për liri, herojve të hershëm e
të rinj, udhëheqësve tanë të mëdhenj, përgjithë-
sisht jetës sonë të re, që po lulëzon me tërë bu-
kurinë e saj.

DH. F.

N'MAJE TË NALTA DO T'MARSHOJME

Nën këtë qiell e mbi këtë dhe,
Plot me gas e me hare
Po ndërtojmë Shqypnin' e re.

Nji nandor Shqypnia n'festë
Për Kongresin e saj t'pestë.
Nga kongresi në kongres
Gjithmonë duelëm me sukses.
Çerek sheklli, moj Parti,
Nëpër luftë, nëpër stuhi... ,
Veç fitore na dhe ti.

Moj Parti buzë Adriatikut,
Je e fortë porsì çeliku,
Je e rreptë kundra anmikut,
Je e pastër si kristali,
Je e shpejtë si Shqype mali.

Me trimi fillove punën,
Me guxim prite furtunën,
Në çdo mbledhje, n'shejë peshqeshit,
U nxorre armiqve laknat sheshit.

S'u le ftyrë e s'u le bojë,
I ke lanë me gisht në gojë.

I pari n'krye kti timoni,
Enver Hoxha, trim drangoni,
Gjithmonë ka drejtue me nder,
T'tanë anmiqt e kanë marrë tmer.
Çdo fortun' nga toka a deti,
Dymdhet' ballësh me ra termeti,
Nuk e tund, ma sa luen krepri.

Zien kanali nga Bistrica,
Ushtojnë malet nga Gjalica.
Po tund tokën ekspedita,
Tymn n'qiell po e çon fabrika.
Roje t'fortë ka Rrepublika;
S'kanë ç'na bajnë anmiqt as Tita,
Hrushovjant as Amerika.

Ah medet se çka me pa!
Hrushovjant sa poshtë kanë ra:
Kur Vjetnami n'gjak tuj u la,
Amerikës i thrasin vlla.
Lamsh e li e kanë ba planin,
Lusin Zotin, Vatikanin,
Nesër n'r:jes janë me shejtanin;
Pesqind gradë kanë kthye për mprapa,
Shkojnë e lypin paqë ke Papa.

Kudo n'botë ka ba jehonë
Vija e drejtë e Partisë sonë:

Kem' një shemull në Okebe 1)
Fjala e Shqypes ra si rufe.
Ktu Shqypnia e mori fjalën,
Donë me e ndalë, po s'mun' e ndalën;
Si ndojherë kur bjen rrufeja,
U ba rrëmuq krejt Okebeja.
Sekretarit t'Okebesë
Gadi i luejtën ment e kresë.
Kaq Shqypnia u kallu tmerën,
Çohen n'kamë e s'e gjejnë derën;
Do gjejnë derën për me dalë,
Kërkojnë t'falun për me i falë.
Prap Shqypnia u tha një fjalë:
Me shqyptarë nuk ka shumë fjalë,
Sa për frigë mos t'qofshim falë,
Kemi t'drejtën dëshmitar,
Kemi një gjithë popujt marë.

Letra e hapun e Partisë
Asht pasqyrë e lumtunisë.
Ne na dalin shumë detyra
Me u kalitë për raste t'vështira;
Fushë e kodër me shfrytzue,
Bukën n'vend me sigurie,
Kemi dy sy, t'i bajmë gjashtë,
Mos ta mlojmë t'zezën me kashtë,
Sa ma pak import nga jashtë.

1) Lidhur me fjalimin e delegatit tonë, H. Budos në O.K.B. me 16.II.1965 kundër përpjekjeve amerikane për t'u mohuar të drejtën e votës disa shteteve anëtare.

N'katër anët poplli shqyptar,
I madh e i vogël asht ushtar,
Për me mrojtë fitoret tona,
Me ndërtue me forcat tona,
Mos me fletë ma se Valbona; 1)
N'kokë anmikut me i ra spatë,
Pushkën n'dorë, barutin t'thatë,
N'tjetrën dorë kazëm, lopatë.

Shpesh Partia e ka thanë:
Kundr' anmikut gjithnji n'kamë.
Thik' për thikë me imperjalizmin,
Dham' për dhamë revizionizmin!
Kto fitore do t'i mprojmë,
Çdo blokadë do e shpartallojmë,
Për marksizmin do luftojmë,
N'maja t'nalta do marshojmë!

1) ma se Valbona — ma se flenë lumi Valbona.

SHTERNGOJME KAZMEN EDHE PUSHKEN

Lum për popullin shqyptar,
Filloi planet mbarë e mbarë,
Në duer t'tija sot asht shpresa.
Me vullnet kudo, qe besa,
N'mal e n'fushë në kamë janë çue,
Planin krejt me e tejkalue.

Puntoria merr zotime
E shum' t'tjerë japin mendime
Si me ba sa ma shum' shpikje:
Nji krijoi maqinën shise,
Dikush shpik llamp' elektrike,
Tjetri ban projekt fabrike
N'Gjegjan t'Kuksit, n'Elbasan.
Çka shqiptari nuk po ban!
Kush nji vegël, kush nji send,
Gjithë e mira bahet n'vend.

Por disa më kot mendojnë,
Vendin tonë si ta veçojnë
E përpiqen me bllokadë,
Tue qenë njorë, po thonë asht thatë,
Tue ta marrë ditën për natë.

Ç'u ka hy krymbi, medet!
Të thotë: «plaç!» kur i thue: «shndet!»
Shumë marak janë për Shqypninë,
Bajnë hesapet pa hanxhinë.
Kundra nesh po kanë inat,
Si anmiqt e kanë zanat.

Por ky plan s'u ka sukses,
Nuk po u hyn minarja n'thes.
Partinë tonë kush e sulmon
Rrehet kot se gja s'fiton,
Aq ma tepër na forcon.
Kush Shqypnisë i shet bejleg 1)
Asht tha n'tru si kosi n'zheg;
Se udhëheqjen tonë të drejtë
Nuk ka muejt askush me e rrejtë,
Sado që i kanë sjellë pengesa,
Janë të drejtë e nuk dijnë kthesa.
Prandaj populli i Shqypnisë
I thur nder, lavdi Partisë,
I ka dalun zot marksizmit
N'luftë kundër revizionizmit.

Viti i dytë i planit t'tretë,
Popllin tonë nuk e gjenë fjetë.
Ktu ane n'dimën luizon stina.
Me fabrika, me uzina;
Me centrale e kombinatë,
Plot pallate me shum' kate;
Me traktora punojmë fushën,
Fort shtërngojmë kazmën e pushkën.

1) i shet bejlek — i hap luftë.

Pushkë e kazëm sot mbajmë na,
E kem ba Shqypninë kala.
Fjalës s'Partisë në Kongrese
Do t'i dalim me suksese.
Shum' i vogël asht florini,
Por të madh o paska çmimin.
Jem' nji popull heroik,
Krahë e zemër kem çelik.

T'androjë Titoja me shokë,
Qoftë se mendja i bahet okë,
Me ja hjekë lakminë ksaj toke,
Ka me i ra murit me kokë.
Porsi shkambi, krepit e curri
Jemi lidhë si lidhet burri
Rreth Enverit e Partisë,
Kundra anmiqve të Shqypnisë.

Ç'PO GJEMON MAJA E GJALICES.

Dikur motit ndër kto krepa
Me shumë zor u shtynte jeta,
Kishin mbetë vendet të shkreta.
Si ka qenë Kuksi dikur!
Jeta rrshanë si krymbi n'gur.
Kishte vuejtje, kishte halle,
Nuk kish shkolla as spitale.
S'kishte punë, kudo vorfni,
N'kurriz t'tjerëve do zotni,
Shkojshin jetën n'rahati.
Vendi pyll, driza, kaçuba,
Ishte mbushë kaçak e cuba.
Ditë për ditë rashin ¹⁾ ndër tuba,
Thehu shtëpinë e digju stanin,
Merru gjanë e vra çobanin.
Krishte pushka shpat në shpat,
Vra shoqojnë hak e pa hak.
N'kohë kur ishte Zogu mbret,
Sikur t'ndejke njiqind vjet,
S'pat me e ba Kuksin qytet.

N'Kukës vetëm pas çlirimit,

1) rashin ndër tuba — rënkin me tufa, binin me tufa për grabitje.

Filloi t'binte rrezja e diellit,
Nisi puna e pafund:
Shkollë fillore n'çdo katund,
Ambulanca dhe spitale,
Tokë të reja dhe kanale,
Rruga Kukës-Peshkopi,
Sharrë n'Lajthizë edhe n'Shërrri.
Por shpejtue u dashka hapi,
Si vetima u hap xhevapi,
U hap fjala n'skaj t'malsisë
Për vendimin e Qeverisë,
Që ta bajmë Kuksin e ri
Me pallate bukuri;
Nji qytet me ngritë n'kto kodra,
Me ia pasë lakmi dhe Shkodra.
U banë njerzit shend e verë.
Filloi puna në minierë.
U banë njerzit shend e gaz
N'Kala t'Dodës e n'Va Spas,
Nga kufini deri n'Has.

Ç'po ushton maja e Gjalicës,
Gjëmon minja e ekspeditës,
Rreh çekiçi i minatorit,
Derdhet bakri n'dorë t'puntorit,
Ushton kanga e malsorit.
N'Kukës nis lulzon pranvera,
Mbushë krahina me miniera.
Radio Kuksi jep lajmime,
Ku po bahen kto ndërtime;
Jepen lajmet brenda dite,
Për uzinë metalurgjike,
Ku po bahet projekt ure,
Kinema, shtëpi kulture,

Do ketë pyje e zabel,
Për turista dhe hotel;
Ku do jetë materniteti?
Ja miniera buzë njaj krepi.

Ndoshta sot duken andrrime,
Por kur t'bahen kto ndërtime,
Çdo puntor i ksaj krahine,
Aferim: thotë, Parti trime,
Ja dhe doren dhe ksaj ane,
Çka ke folë gjithmonë e bane!
Të çon t'fala mbarë malsia:
Përshumvjet t'na rrojë Partia!

1962

MI GEZOFSH NJIZET PRANVERA

Në kto ditë në muejt t'nandorit
Kremtojmë festën njizet vjetorit.
Shumë ka vuejtë gjithmonë Shqypnia,
Qysh n'at kohë që erdh Turqia,
Ma vonë Serbi dhe Austria.
Dokument janë malet tona,
Ka shkue gjaku si Valbona,
Toskë e gegë janë lidhë ndër vedi,
A dridhë mali e fusha e krepit,
Si ndoj herë kur bjen termeti,
Veç me dalë Shqypnia n'voti.

S'pat shqiptar që kurseu gjakun,
Kur luftoi mbi turkoshakun,
O mbi grekun, karadakun,
Mbi Italen o Gjermanin,
Kur ata shkelnë vatanin.

Çdo anmik që ka sulmue.
Nga ka ardhë andej ka shkue.
Jo për qejf, po detyrue,
Poplli marë në kamë asht çue.

Njizet vjet edhe ma parë
Luftë ka ba poplli shqyptar.

Vluen brigadat porsi bleta
Fluturim si shqipe t'lehta,
Vluen brigadat çlirimtare,
Pllamb e gjak toka shqiptare.
E çliruem krejt vatanin.
Kamakams ndoqëm Gjermanin,
Kamakams e vend për vend,
Amanetin e Ismailit,
T'Bajram Currit e t'Selamit,
T'Vojo Kushit e t'Qemalit,
T'Mehmet Shpendit e t'Skënderit,
Priu Partia e Enverit.
Janë disa që bajnë pleqni,
Shoqishojnë pysin habi:
-Mbasi asht gjith' kjo qetsi,
Pse po mblidhet kjo ushtri?
Po çka janë gjithë kto brigada,
Që nga e para e njëzeshata?»
Nja mbas njaj, besa, po mblidhen,
N'kjoftë nevoja n'sulm po hidhen.

Njizet vjet, pra, kanë kalue,
Kto brigada pa u takue,
Prandaj sod janë tu'u bashkue:
Disa qeshin disa kndojnë,
Njanitjetrin kur takojnë.
Disa tjerë, ndoshta, tue qa,
Kujtojnë luftën që asht ba,
Kujtojnë shokët që janë vra.

Do kujtojnë shumë bija nane,
Që kanë dalun partizane,
Kanë dhanë jetën n'mprojtje t'vendit,
Sikur Nora e Kelmendit,
Sikur Shota e Azemit,

Sikur Tringa e Malsisë,
Zonja Çure e Labrisë.
N'luftë janë hedhun sokoleshat,
Do i kujtojmë gjithmonë trimneshat.

Ja ç'na solli njzetvjeçari:
Tejkalohet pesëvjeçari;
Kem' besim në forcat tona;
Sikur Vjosa e Valbona,
Mushë me mall janë depot tona.
Amanet t'part' na kanë lanë,
Sado keq që jemi kanë,
Zakon t'mirë kem' pasë n'Shqypni,
Me mbajtë besë, me mbajtë burri,
Sofrën shtruet e bujari,
Por kuj dorën s'ja kem' shtri.

Njzet vjet na kanë kalue,
Shumë anmiq na kanë sulmue,
Shumë tradhtarë na kanë tradhtue,
Por heroj kemi qindrue.

Ai Hrushovi bashkë me Titon
N'Amerikë vendin e shitën.
Morën grunin prej Prendimit,
Prapa shajnë kohën e Stalinit.
Ja ç'ka bajnë revizionistat:
Ata hoqën specialistat,
Ata hoqën ambasadën,
Po ma të fortë na e bamë armatën,
Çamë fortunën, thyem bllokadën.

U versulën kundra Kinës,
Kurdisë rrena mbrapa shpinës;
Ndërsa Kina heroike
Bani provat atomike,
Pikë për pikë provat me planin
Ja kremtojnë Nikitës Denamin,¹⁾
Ja hodh' poshtë Nikitës traktatin;²⁾
Popujt n'dorë sot e kanë fatin.
Qanë Xhonsoni, Shastri e Tita:
«Po ku shkove o Nikita?
Po ku i le njato pozita?
Ti ke pasun shumë merita!
Atje në Bon dështoi vizita.
Na kem' pasë tek ti shurrë shpresa
Na ndihmove me shumë lëshesa...»

Asaj rruge që ki shkue,
Pate marë një rrugë t'gabue
Shumë marksista t'kanë sulmue,
T'shkiti kamba e keq je rrzue,
Për tanë jetën s'ke me u cue.
Pak si keq kamba t'ka shkitë,
Për nën bark kali t'ka qitë.
Po ku e le ti Vashingtonin?
N'azil pleqsh të çoin' pensionin.
500 gradë t'kanë kthye për mprapa,
Ishalla gjen' derman tek Papa.

1) Denamin — këtu: ironikisht — festën.

2) Traktatin — për traktatin famëkeq tripalësh — Moskë.

Kush e shkel vin' e marksizmit,
Aj ka ra n'plehna t'trockizmit;
Kundra Marksit kush ven gisht,
Aj ka humbë si s'patë pa bisht.
Kush i ban shtetit tradhti,
Ose ndjek rrugën e atij,
Aj do bie n'kurth si mi.
Kam shumë gjana me i shënue,
S'ka shkrimtar që mu ¹⁾ me shkruie
Ç'ka asht ban ç'ka asht punue,
Por unë due me e përfundue:
Festa e jonë e izetvjetorit
Do tinglloi si bomb' atomit
Për armiqt' rrethit kufinit,
Kjo do t'jetë një ditë disprimit;
Sikur n'verë, dimën e borë
Do t'mbajmë pushk' e kazëm n'dorë,
Mbrojmë pushtetin popullor.
Popull — Parti, si ngahera,
Mi gëzofsh njëzet pranvera,
Gjithmonë gzim në vite të tjera!

1) mu — **mundet**

SOT SHQYPIA ASHT E JONA 1)

Pesdhetë vjet mbushi Shqypnia,
Që trokiti pamvarësia,
U thye zgjedha, shkoi robnia,
Smajl Qemali, Zog petriti,
Flamurin turk për tok' e qiti,
Të gjith' botën e habiti.

Nuk po mundem me i përskrue
Sa dërzhava 2) kan' kalue,
Por me shekuj u tregue
Se shqyptari kurr s'asht shtrua.
Që përpara Skanderbeut
T'gjithë i duelën zot Atëdheut.
S'ka ma zi se si dikuer,
Gjithkush ardhke, bake rrmujë.

N'nji anë hyke turkoshaku,
N'anën tjetër, karadaku,
Këndeje n'Jugë, karafillaku.

1) Me rastin e 50 vjetorit të shpalljes së pavarësisë së Shqipërisë, Vlorë 28 Nëntor 1962.

2) Dërzhava — serb. Këtu: qeveri (me kuptimin: qeveri të huaja armike).

Çdo dërzhavë, që ktu ka hi,
Ditke vehten si n'shpi t'tij,
Thue i kem' dhanë tokën tapi.
Por me thanun çka asht hak:
Grek e turk e karadak
Kanë hy shndosh, dalë sakatë.
Ah! anmiq ju dalshi fare!
Çka u pat ba toka shqyptare,
Që shumë her' e shitt' për pare?
Çka u kanë ba nanat e shkreta,
Që ja vratë djalin ndër çeta?
U a latë fminë jetim ndër djepa;
Çka u kanë ba nuset e reja?
U a vratë burrat e i latë t'veja.

Hapu tokë e kërko hak,
Që shumë herë je la me gjak,
Që shur.ë herë me gjak je la,
Fytafyt tuj u përta
Herë me turk e her' me shkja.

Hapi vorre me i përpi
Kto kulshedra, kto gjarprinj,
Kta anmiq që kurr s'u ngopën,
Që kët vend shumë herë e ropën,
Por n'ket vënd e gjetën gropën...

Zot çka ka Shqypnia sod,
Që po kjanë, besa, me lot?
Kjanë se t'huit po i bahen zot.
Në Berlin në Gjermani 1)

1) Për Kongresin e Berlinit 1878 kur fuqitë imperialiste e quajtën Shqipërinë vetëm një «shprehje gjeografike», për ta përdorur sipas qejfit.

Kanë vendosun do zotëni
T'mos jetë ma emni Shqypni
Por ta ndajnë ndër koloni.
Urra n'kamë u çue Shqypnia,
Në Prizren u lidh shoqnia.

Në Stamoll u hap telalli
Se n'Kosov' u dogj nga zjarri
Mehmet Ali Pash' Maxhari 1)
Në Gjakovë afër Pezrenit
Me një far Abdulla Drenit.
Mehmet Pasha foli i fjalë:
«I mjeri unë që s'pshtova gjallë,
Se t'më lejshin për me dalë,
Ma n'Shqypni nuk paç me ardhë!»

Hej mëdet! po ban Sulltani,
Gjithë kët luftë zo kush e bani?
Ju përgjegji Mark Milani 2).
«Un një herë msyna Shqypninë,
Kesh po mar, Plav' e Gucinë,
Por ma grinë të tanë ushtrinë.»

Çdo anmik që ra n'kto dhena,
Në kto vise la shumë krena.

Kur u ngritën shtetet fqj
Me e copëtue kët Shqypni,
Turk e shovenist luftuem,
Pavarësinë atëherë fituem.

1) Forcat e Lidhjes së Prizrenit rethuen e vranë komandantin turk Mehmet Ali Pashë Maxharin, në shtëpinë e Abdulla Drenit në Gjakovë.

2) Mark Milani — Një komandanat malazias.

Gjamë e madhe përshkoi dhenë;
«Çohi burra t'pshtojm atdhenë!»
U çuen në kamë disa petrita,
Kush me armë, kush me sakica,
Djelt e Korçës e t'Labrisë,
Bajram Curri i Dragobisë,
Ded Gjon Luli i Malsisë,
Tosk' e gegë kufi n'kufi,
Ohër, Shkup, Plav' e Guci,
Gjithë Kosova bytevi.
E tu lëshuen porsi bleta,
Mlidhen burrat çeta çeta.

N'kamë u çue marë djelmënia,
Cep rë cep po zien Shqypnia;
Tym e flakë shkon për ajri,
Qiella, toka janë përzi.
Luftë me turk, luftë me Mal t'Zi.
Proh ti o zot pra t'qofshin falë,
Kur janë ndeshë trimat për ballë,
Mi anmiq vërsillojnë taganat
Si ndojherë kapen luanat,
Njashtu u lëshue atëhere potera,
Hik anëmiku porsi era.

Na n'shumë lufta kemi ra,
Por me nder gjithëmonë jem' da.
Historia fund nuk ka,
Por, me thanë ç'asht e vërtetë,
Kjo liri na erdh për jetë
Me Parti e me Pushtet,
U banë plot tetëmdhetë vjet,
Me thanë drejtë e jo për hatër,
Që m'nandëqindyzet e katër.

Qyshse erdhi kjo Parti,
Solli t'mira e begati.
Gjatë ksaj kohe që ka shkue,
Vendi ynë shumë është sulmue;
Jerr' sulmue prej çdo anmiku,
Kemi ra n'gjithfar rreziku,
Po jem' t'fortë si shtyllë çeliku.

O ju trima patriotë,
Ngrihni e shihni Shqypninë sot!
O ju shokët e Naimit,
Luftarë t'pendës e të Shkrimit!
Nuk asht ma Shqypnia vjetër,
Ka nrrue krejt, asht bamun tjetër.
Nga jem' nisë, ku kemi dalë!
Ku jem' kenë, ku kemi ardhë!!

Kët flamur që u ngrit në Vlonë,
E ka kapë Partia jonë,
Do ta mënjë për gjithmonë,
Se kjo asht fjala e Partisë,
Fjala Vlonës e Dragobisë,
Fjala e popllit, e Enverit,
Amaneti i Skënderit.

Festë e madhe, po zien Vlona,
Cep në cep vazhdon jehona,
Kudo qeshin zemrat tona,
Sod Shqypnia asht e jona,
Prandaj thrasin gjith meisherë:
«Rrofsh Parti e qofsh me nder
Me marksist shokun ENVER!»

SOT U BA VLONA HERO 1)

Me vendim e me dekret
Për pesë ditë e për pesë netë
U ba Vlona Kryeqytet,
Gzim i madh përshkoi kët vend,
Kur u ndanë si në Kuvend
Presidjuemi e Qeveria
Siç e donte historia.
Presidium, Parti e Shtet
Aprovue me dekret
Vlonën Hero si qytet,
Ja pse i ka gjithë kto merita:
Se ka nxjerrë kushsa petrita.
Po n'gjithë shekujt e robnisë
Ka qënë djepi i lirisë.
Ngriti flamrin e Shqypnisë,
Rrxoi bajrakun e Turqisë.
Vlona t'gjatë ka historinë,
N'det e hodhi Italinë,
Kjo asht Vlona e drangojve,
Kjo asht Vlona e herojve,

1) Me rastin e festës së 50 vjetorit të shpalljes së pavarësisë së Shqipërisë, Vlora u shpall «Qytet Hero».

Kjo asht Vlora e robnisë,
Vlona e shekujve të lirisë,
Kjo asht Vlona e Selamit,
Kjo asht Vlona Ismajl Qemalit,
Vlona e Detit, Vlona e Shpatit,
Vlona e Çures, e Përlatit,
Vlona e Trimit, Delo Ndinit;
Sod asht Vlona e Ndërtimit
Dje ka nxjerrë shum' patriotë,
Sod uzina e fabrika
50 vjet, pra, kanë kalue,
Historia s'ka t'marue,
Historinë e ktij qyteti,
Sod Partia e Pushteti,
E vlerësoi me anë dekreti.
Në Shqypni asht ba aded,
Kush t'guxojë kët vend me prekë,
Na e kanë lanë t'part' amanet,
T'ja bajm' varrin n'tokë e në detë,
Sikur shkamb e krep e curri
Na jem lidhë si lidhet burri
Rreth Enverit e Partisë,
Kundr' anëmiqëve të Shqypnisë

BIJT E POPULLIT E T'PARTISË ¹⁾

Cdo vit dita e 10 Korrikut
Asht kremtue festa e ushtrisë.
Ushtri-popull shtyllë çelikut,
Nën udheheqjen e Partisë.

Pra kudo poplli n'Shqypni
N'prag t'ksaj feste të ushtrisë
Do votojë për bijt e tij,
Djelt e popllit e t'Partisë.

Gjithmonë ditën e votimit
Poplli jon' e pret ditë gzimit:
Që me natë para agimit
Turma-turma poplli mlidhet,
Në çdo qendër valla hidhet,
Se e dinë kush do të zgjidhet,

Si kanë qenë zgjedhiet dikur?
Me kërbaç kryq e tërthuer,
Me milic' e r.e xhandarë;

1) Me rastin e votimeve për Kuvendin Popullor më
10.VII.1966.

Kshtu pra kjenë zgjedhjet ma parë.
Deputetët, do zotni,
Blejshin votat me flori.
Ja kush ishte deputet:
Ndonji fis i Zogut mbret,
Ndonji agë e ndonji beg,
Ndoj kryeplak a bajraktar
E kusuri kje tregtar.
Mbasandej, që rake në sy,
Gra e pleq ndejshin në shpi;
Nuk votojshin as ushtria;
Ky qe ligj' i, barazia.

Si ç'e tham' edhe ma parë,
Në krye t'listës, bairaktarë
E. kur shkoishin ndër fshatarë,
Kishin urdhën prej kryeplakut
Me u shtruar n'krye t'oxhakut
Me postohe ndej për rrashit, 1)
Pulat t'pjekme e kryet e dashit,
Venë tri vjeçe me bardak.
Derisa i hyke dreqi në bark.
Me ndodhë kush mos me ia u qitë,
Me kërbaç ja thejshin britë.

Sot në Kuvendin Popullor
Ka fshatar' e ka puntorë,
Ka teknik' e muratorë,
Veteran' e traktorista,
Mjekë, shkrimtar' edhe artista,
Masandej ka deputetë,
Gra puntore, msuse e mjekë.

1) me postohe ndej për rrashit — me postiqe shtruar për tokë.

Ka udhëheqsa të qeverisë,
Bijt' e popllit e t'Partisë.
Populli fjalën e ka thanë:
Votat frontit me ja dhanë;
Prandaj dita dhetë Korrikut
Popull-Parti, shtyllë çelikut,
Votat frontit — plum anmikut.

KJO USHTRI LINDI NDËR ÇETA

Njizet vjet u mushën sot,
Që u formue n'Labinot.
N'luftë e n'tvm edhe n'barot,
Nën rrebeshët e anmikut,
N'brigjet tona t'Adriatikut
U krijue nj' ushtri çelikut,
Nën drejtimin e Partisë.
Kundra anëmiqve të Shqypnisë.
Kjo ushtri lindi ndër çeta,
Nëpër male e nëpër kropa.
Pra ushtria çlirimtare.
Jo e pasun por bujare.
Neve armë at'here s'kishim.
Por anmikut n'dorë ja mirrshim,
Fytafyt e ballë për ballë,
Tu'u përplasë si peshku n'Zall,
Ne me spatë anmiqt me topa,
Porse prap ktu iu ba gropa.
Çdo dërzhavë që ktu ka ardhë,
S'e ka shtrua popullin shqyptar.
Poplli ynë ka pasë traditë,
Shpinë e vet s'e ka korit.
Kush ka ardhë si mik n'Shqypni,

Ka gjetë besë ka gjetë burrni.
Po anmikut kurdoherë,
Plumin kokës menjherë;
Kush ka ardhë ndër ne me ngranë,
Dhuratë kokën e ka lanë.
E tha i fjalë shoku Mehmet
N'loj t'Veriut në Qerret:
«Ah! ku jeni o shqipe malit?
Jeni roja e shqyptarit!
Kurrë s'ju shtruet ju gospodarit,
Kurrë s'e shkelët fjalën e t'parit!
E kur duel ndoj zog tradhtarit,
I Sulltanit apo i Kralit,
E martuet me plumin ballit.

Kurrë ky vend s'ka metë pa zot,
Kurrë s'asht mbrojtë ma fort se sod,
Qoftë nga toka, ajri e deti.
N'mos u dhimtë kryet për vedi
N'dashtë Italja, Greku a Tita,
T'i ndërsyjt sa t'don Nikita,
O Kenedi nga Amerika,
Se kjo tokë asht rreth me thika,
Rreth me thika, me shigjeta,
E bainë punë sikur raketa,
Vendin tonë kush e ka prekë,
Ai belanë, besa, e ka gjetë.
Ju ba varri n'tokë o në detë.
Anmiqt plasin nga zilia,
Shofin mirë kush asht Shqypnia,
Kush a popull e Ushtria,
Së na prinë para Partia.
Kush e quen Shqypninë jetimë,
llogarinë e ban gabim.

Historia e ka tregue:
Kanë ardhë turqit e kanë provue.
Skanderbeu u ka qëndrue.
Ka ardhë shkjav me na zaptue,
Kurrë Shqyprinë nuk e ka shtruve.
Ka ardhë nencja e shpejt u çue,
Erdh Italia e u sakatue,
Erdh Gjermani e u dorzue,
Jo pse desht, po u detyrue.

Kët liri kurrë nuk e lypëm,
As anmiqt ne nuk na e shitën,
Por me gjak e kem' fitue,
Mija vetë për te kanë shkue.
Le t'na msyj kush t'don me msy,
Portat tona i kem' me dry,
Ja bajmë vorrin në kufi.
E kam fjalën për anmik,
Se po kje se vjen për mik,
N'kjoftë si mik e në kjoftë si vlla,
Bukë e krypë e zemër ka;
E po në kjoftë se del tradhtar,
Me shqyptar ka tjera fjalë.
S'e shef rrugën nga ka ardhë.
Ja sifati i ksaj ushtrie:
Lype trim e trim e kie;
Zemër t'fortë posi çeliku,
Shumë i reptë kundra anëmikut:
Për i shpejtë, posi vetima,
I përpiktë nga disiplina,
Nuk i bjen synit qerpik,
Mson në shkollë e del teknik.
Ja sa u rrit pra kjo ushtri:
Nga njisiti — disa mi,

Ose — ose në miljona,
Nga PaqSORI — në brigje tona.
Qoftë për tokë e qoftë për detë
Jemi gadi për me dekë
Për marksizmin e vërtetë.

Poplli marë e gjithë ushtria,
Gjithë ku i lyp puna e ShqyPNIA,
Gjithë ku i lyp puna e sahati,
Ushtri—popull jemi gati;
Se kjo asht fjala e Partisë,
Fjala e Vlorës, e Dragobisë,
Fjala e popullit, e Enverit,
Amaneti i Skënderit.

ARMES SË SIGURIMIT TË SHTETIT

Njizet vjet e shumë kujtime
Që ka mushë Arëma jonë trime,
Arëma e Sigurimit shtetit,
Kështjellë e fortë në mbrojtje t'vëndit
Nji kjo armë e kreu qëllimin,
Në çdo grup bani zbulimin.
Njizet vjet, pra, kanë kalue,
Shume grupet janë zbulue,
Kriminela e diversanta
N'shërbim t'hujve agjutanta,
Grupe mrena e grupe jashtë,
Po, si i thonë njaj fja'e s'lashtë,
«Çova i kosh e gjeta gjashtë.»
Para kohës s'Kastriotit
Si dhe sod shqyptart e sodit,
Në kët vend asht ba zakon,
Cdo anmik që na tradhton.
O nga jashtë kush na sulmon,
Popllin tonë kurrë nuk e shtron.
Diversantat, kriminelët,
Katilet, aventurierët,
Qofshin kta ardhë nga Greqia,

Ose nga Jugosllavia,
Nga Anglia e Italia
T'gjithë kanë ra si mini n'çark,
Nji nga nji si specat n'vark.
Ktu ka ra gjithfarë kallepit
Grupi fuldit Zenel Shehut.
Ja manovra e sigurimit,
Radio — loja e veprimit,
Puna e Gjoksit puna e **Trimit**
Shkatroi qendrat e zbulimit,
Çdo spiun, që ktu ka ra.
O asht kapë, ose asht vra.
Disa u kapën nëpër ferra,
Tjetr' u vranë r.alit si derra.

KUFIJT TONË S'I LAMË ME U PREKË 1)

N'muejin gusht njizet e tetë
Ushtarët tonë, trima me fletë,
Fluturojnë si shqype e lehtë.
Vloi alarmi n'katër anë,
I madh e i vogël u çue n'kamë,
Presin urdhën me ua dhanë.

Vjen Tropoja si duhia,
Po vinë Shkodra dhe Malsia;
Puka e Kuksi si petrita,
Mati e Dibra dhe Mirdita,
N'Korab t'Dibrës, n'Qaf' Marinës,
N'liqe t'Shkodrës n'pyll t'Qotinës;
T'gjithë mejheri po bajnë be:
«Pasha qiell e pasha dhe,
Në pastë ndodhë ndoj gja e re,
Ne do vdesim si me le
Për vatan e për ide.»

Proh ti zot kur na jan' çue
Kta sokola si t'harbue,

1) Kushtuar lojës së Armatës së Veriut, gusht 1962

Pushkën n'dorë e çatallue!
Shoqishoqin nuk po e pritka,
Po sejcili vrap po ngitka
E po flasin me shoshojn,
Ku anmikun ta qëllojnë.

Vinë balona e aeroplana,
Flutrojnë pilotat si zana,
Thue s'janë djelm që i ka ba nana;
Si me kenë engjull me fletë,
Përshkojnë qiell e tokë e retë,
Armatosë si me raketë.
Pesë Shtatori kur ja mrrini,
N'Qeret t'Pukës u ba takir.i.
Vloi parada dhe fjalimi,
Vjen Mehmeti dhe Beqiri.

Ushton Puka, ushton Qereti,
Kur n'tribunë hypi Mehmeti
Me gjith' shokë që kish me vedi,
Udhheqës partije e shteti.

Kur u mush plot dhjetë sahati,
Gjith' ushtria u ba gati;
Fill parada ja ka nisë,
Ka fillue banda e ushtrisë,
Shungullojnë bjeshkt e malsisë,
Kalojnë trimat e Dragobisë,

Djelt e Pukës dhe t'Mirditës,
Kuksi e Dibra, Mati e Shkodra.
Ç'po gjëmojshin ato kodra,
Ç'po gjëmojshin ato suka.
Gjamë e madhe ushton Puka.

Ushton gjama n'at' fushë Qeretit,
Tingllojnë fjalët e Mehmetit:
«Me gjith' këta djem sokola
Na mbrojmë kudo tokat tona,
Përballojmë gjithfarë kjanetiti
Dhe me kenun midis detit.»
Kur, nga larg përshndeti Enveri,
T'gjithë parada thret menjheri:
«T'japim besë, shoku Mehmet,
Jemi gadi për me vdekë!
Kush t'guxojë kët vend m'e prekë,
E ka varrin n'tokë e n'det!»

Kur maroi fjalën Mehmeti,
T'gjith' ushtria e përshëndeti:
«Amanet shoku Mehmet,
Enver Hoxhës na i ço shndet,
Enver Hoxhës dhe Partisë
Thuej: kta janë djelt e malsisë,
S'ju kanë shtrua kurrë tradhtisë,
Turkut, Serbit ose Greqisë:
Cdo derzhavë, që ka sulmue,
Kta djelmosha s'i ka shtrua!»

Nuk po flas veç për malësinë,
Por po flas për krejt Shqyvpninë.
Gjithë ku e lyp puna e sahati,
Çdo shqyptar kudo asht gati.
Jerrá gati për me vdekë,
Veç kufijt s'i lamë me u prekë.

NE QYTET KA RA MALËSIA

Hej medet! Po ban malsia,
M'ka lanë vetëm fshatarsia,
Se kanë ikë për në qytet,
Veç atje thonë gjejnë rahmet. 1)
Me një fjalë, si me të thanë:
Vetëm ktu mrenda n'Tiranë,
Ardhë nga fshati e kërkojnë shpi,
Jo ma pak se disa mij.

Komiteti ka ra n'hall;
Për dy tre u qoftë hallall,
Po mas niaj vjen një mahallë.
Një ka ardhë me transferim,
«Tjetri asht kushrini im,
Nanë e babë unë ku ti la?
Kam dhe grue e kalama,
Unë kam vllazën, kushrij,
Krushq e miq e kumari;
Ku t'i la? me dajt e mij?
Ku ta la unë tezen teme

1) Gjenë rahmet — këtu: jetë pa punë, pa u lodhë.

Ku ti la robt' e grues seme?
Se thotë ligji as kanuja,
Prindët e vet t'i ketë larg grueja.»

Nji herë vinë si provizorë,
Si puntorë a muratorë;
Nisin punën me ndërtimin,
Kërkoj pashaportizimin
Dhe ma vonë e msyejnë strehimin.
«Karr. lanë shpinë e kam lan tokën!»
Don nji dhomë sa me futë kokën.
Pastaj ngrihen t'gjithë përpjetë,
Bajn alarem në komitet:
«Dona i shpi për nji zet vetë,
Mysafirë m'vinë nga krahina,
Due tetë dhoma e tri guzhina.»
Tjetri thotë: «e rregullova!»
Gjeta i grue dhe u martova.
Ka e kam marrë, bash mirë s'e di,
Por për mua ka randësi,
Mos me u marrë ma me bujqsi.»
Mirë po ç'ndodh? 6 muej ma vonë,
Na del nusja me kunorë,
Na del nusja lara, lara,
Paska pasë dhe i barrë ma para.

N'hall ka ra dhe zyra punës,
Me i ardhë shpirti n'maje të hundës,
Sa nuk dinë ka ndreq ma parë,
Ua mushë zyra plot fshatarë
E sa tjerë presin mas dere,
Kush kërkon për banakjere,
Kush kërkon magazinjere,
Kam pas gruen brigadiere,
Prandaj ban për kamarjere.
N'kjoft se ktu s'u del hesapi,

Nisem shpejt tek N.T.lapi.
Me anë të shokvet ose të shkuesit,
I bien n'qafë dhe N.T.lusit:
«N.T.lues o N.T.lap
Aman punë, mos t'shkoj ma n'fshat»

Do studenta mendojnë ndryshe:
Shkojnë tuj vlue si birra n'shishë,
Shkojnë tuj këcye si gshteja n'prush,
Thonë se n'fshat nuk jeton kush.
«Si mund t'iki un prej qytetit,
Tash që u msova me klimë t'detit?
Ku t'i kam filmat për natë,
Gjithë kto vajza pa hesap?
Qysh t'ja ndroj modën kostumit?
Prap me u veshë n'rrobe t'katundit?

Kshtu n'qytet binte malsia...
Si t'ja bejnë hallit bujqesia?
Që i ka vumë kujdes Partia?
Me e zgjanu e me e forcu?
Pa bujqësinë ku ke me shku?
Braktis fshatin për rehatë,
Pa bujqsi, me barkun thatë?
Pra reformat e Partisë
Për forcimin e bujqësisë,
Për ta çue qytetin n'fshat,
Për ta ba jetën begatë,
I dhanë krahë patriotizmit.
I dhanë gjak ktu socializmit,

Shokë e vllazën katundarë:
S'asht katundi si ma parë.
Sot katundi asht me shpresa,

Qind për qind ka ndrue jetesa.
Sot në fshat, ore lum miku,
Ka shkue radja e elektriku,
Shpi kulture e kangë e valle,
Ka doktor e ka spitale,
Shkollë fillore e tetvjeçare.
Qoftë katundit, qoftë krahinës
I ka shku rruga e makinës.
Ka ndryshue fshati e malësia
Në çdo shoi ka hy Partia,
Këtu n'fshat asht bukuria.

NË HALL KA RA BUOKRACIA

Viti i parë i pesvjeçarit
E filloi punën për s'marit.
Çdo gja n'rregull si sahati,
Por disfatë psoi buokratit,
Sot e mas s'i punon fati.
Me vendim që nxurr Partia,
N'hall ka ra buokracia.

Ka ra dielli n'krye t'shpatit,
Fort po i luejnë grepat sahatit,
Ju prish çerdhja buokratit.
Organika, due me thanë,
Asht fry shumë e dalë shtatzanë
Edhe ka rrezik dështim,i,
Se ka ra n'dor t'nji heqimi:
Pa e pyet' mirë a don a s'don,
Janë tue e ba operacion.
E ka dalë trup shtataniku,
Besa randë asht rruzu nga fiku,
Derman s'ka nga shoku as miku.

Njani tha: shoku Drejtor,
 Keq po m'vjen e ma shumë zor,
 Unë me ty kam pak shoqni,
 Me tët atë kam pasë miqsi.
 Që ta dijsh këtë histori,
 Unë e kam një kushri n'shpi;
 Nëqoftëse ka kund ndonji vend,
 Rregullo kushririn tem».
 Dhe drejtori, burrë me yndyrë,
 E thret kuadrin fill në zyrë
 E me te filloi kuvend:
 «Të rregullojmë kund ndonji vend,
 M'ka ra n'qafë një miku i em!»
 Edhe i kuadrin, pa hiç zor:
 «A diçka, shoku drejtor,
 Brigadier në një sektor,
 Brigadier, tha, po e ujdisi»
 I ke ra bash për midisi,
 Ju përgjegj drejtori opet,¹⁾
 «Venia rrogën gjashtëmijë lekë.»
 Edhe kështu mbaroi kuvendi,
 Për i gjysëm ore u gjet vendi.
 Shef mbas shefi e instruktora,
 Izet përgjegjës e drejtora,
 Herë në punë e herë me store,²⁾
 Herë në zyrë, herë n'koridore,
 Herë pa punë e herë me llafe,
 Herë n'banak... ndonji gotë, ndonji kafe.
 Kur vjen puna për me pritë,³⁾
 Qe... n'nji javë, vetëm një ditë;

-
- 1) opet — prap
 2) store — histori — këtu me kuptimin: muhabet, bi-
 sedë
 3) me pritë — këtu me pritë popullin.

Ose në der' shkruajnë një letër,
O i përgjigje gjithnji t'vjetër:
«Sot s'ka pritje, një ditë tjetër!»
Poplli prit e prit e prit,
Për një punë ndoshta dhjetë ditë,
Pakënaqësina e sorollatje,
Thue janë njerzit kokë patatje.
E kudo delshin pengesa,
Tridhjetë firma e tridhjetë shkresa,
Thu për dasme po dajnë ftesa!

Dikush ban lutje e ankesa
Edhe i shkreti rrin me shpresa
Për përgjegje, siç thotë ligjja.
Dy tre muej s'i vjen përgjigja
E shpesh herë u hyn' dhe friga,
Mos u çduk përgjigja n'kosh.
Gjithë mundimi i shkoi bosh?
Pesë, gjashtë muej rri prit me shpresa:
Ka humbë lutja dhe adresa.

Mbasandaj burokracia
Nga kadastra dhe buqësia.
Nga financa dhe tregtia
Formularë mbas formulari.
Mos me i çue një deng samari.
Ban me shtri ndonji formular,
Del i gjatë ktu der n'Kashar.

Pra, gjithë populli shqyptar,
Me shpirt rrevolucionar,
Iu përgjegj thiries s'Partisë,
Dërgoi letra redaksisë:
«Solidar jem kti vendimi,
Në çdo front e mësyjmë prodhimin!»

Lanë karigat, rehatinë,
Me vullnet e msyjnë bujqsinë
E kudo nji fjalë u ndie:
«Jemi ushtarët e ksaj Partie;
N'Konispol deri n'Tropojë
Gjithku t'kenë atdheu nevojë!

KOHË E RE, ZAKONE TË REJA

U hap fjala n'skaj t'malsisë,
Se vendimi i Partisë
Ndryshoi jetën fshatarsisë,
Tash iu hoq zgjedha robnisë.

Si ka genë jeta n'katund,
Me thanë troç, si n'uj t'pafund:
Zdeshë e zdathë, pa bukë në shpi,
Flejshin bashkë me gjithë bagti.

Nga pisllëqet, nga bagtia,
T'hyke zgjeba, t'rake lija
E kush kishte me u martue,
Krejt asht fikë me rarrë një grue.
Ktu po bajmë pak llogari:
«Miku» donte pesqindmij;
Donte veshë, donte stoli,
Bylyzyk, rregjan ¹⁾ flori.

1) rregjan — gjerdan

Por kur ardhke nusja n'shpi,
Nuk kish mall e pasuni;
Mbas dy javsh lypshin n'kujshi.

Na kem' pasë dhe i zakon t'keq:
Vishi rrobat krejt për dreq.
N'disa male e nëpër fushat
Dhetë çarçafë dojshin brekushet;
O n'malsi, siç kam pa vetë,
Njizetmij bante i xhybletë.¹⁾

Disa fshatra e kanë zanat:
Vesh njisoj burrat e gratë;
Vetëm ftyra i ka dallue,
Nuk e din a burrë a grue.
Veshë për dreq, he u rafte flaka,
Njisoj nusja sikur plaka.
Për ket besë, un po u baj be,
Nuk e din kush asht ma e re.

Mbas vendimit të Partisë,
Ndryshoi jeta e fshatarsisë:
Si pikë t'parë kanë pastërtinë,
Ma nuk flenë kush me bagtinë;
E mefr' nusen por pa lekë,
Veshin rrobat për lezet.
N'vend xhubletës, n'vend t'shajakut,
Stofna leshi t'kombinatit.
N'daç kadife ngjyra ngjyra,
Tuj e zgjedh ku t'jet ma e mira.

1) xhybletë — një llojë veshje grueje në Malësi.

Rrofsh e qofsh mori Parti,
 Na dhe punë e begati,
 Ndryshoi jeta në çdo shtëpi.
 Dikur ishin: n'uj pa fund,
 Sot dyqane n'çdo katund;
 Ka shkue shkolla e ambulanca,
 Ma nuk xen vend injoranca.
 Sod puntori e fshatari
 Do bajë jetë si qytetari.
 Do ndryshojë fusha e malësia,
 Vetëm t'bjmë si thotë Partia.

Për Enverin, Mao ce Dunin,
 Për partitë tona q' t'ndin,
 N'këtë kundër imperializmit,
 Tuj i thurë lavdi markozit,
 Tuj i thurë lavdi mardës,
 Tuj i thurë lavdi Partisë,
 Me preshni përshandjetësh t'jarta,
 Me parulla e parakur,
 Si Shqipëria e ka zakonin,
 Për me pritë delegacionin,
 I madh e i vogël u çue n'kamë,
 N'ajropor-borë n'Tiranë.

MIQESIA SHQYPTARO—KINEZE¹⁾

Lajme t'mira ndiejmë për ditë,
Sot ma fort dielli ka shndritë.
Sot Shqypnia zien nga gzimi,
Se kanë ardhë miq nga Pekini,
Se kanë ardhë miq në Shqypni,
Çu En Laj e shokët e tij.

N'ajroport deri n'Tiranë
I madh e i vogël u çue n'kamë,
Për me pritë delegacionin,
Si Shqypnia e ka zakonin,
Me parulla e pankarta,
Me breshni përshndetjesh t'zjarta,
Tuj i thurë lavdi Partisë,
Tuj i thurë lavdi miqsisë,
Tuj i thurë lavdi marksizmit,
N'luftë kundra imperializmit,
Për partitë tona q'e tundin,
Për Enverin, Mao ce Dunin.

1) Kushtuar ardhjes shokut Çu En Lai në vendin tonë,
qershor 1966).

Kur qe n'Kinë Shoku Mehmet,
Si Parti edhe si shtet,
Kinës madhe i uroi shëndet,
Për programe t'saj madhështore,
Për sukses t'prov's' bërthamore,
Që u ba n'prag të ksaj vizite.
T'lumt oj Kinë sa mirë na prite!
Miqve tuej ftyrën u a shndrite,
N'sa anëmiqve n'kokë ua ngjite.
Popujt marë e gzuen suksesin,
Por Xhonsoni m'blodh Kongresin;
Si t'kish vëdekë kush para tij;
U ba n'fityrë qymyr i zi.
E merr Moskën n'telefon:
«Halo Moska, a m'ndigjon?»
Kina sot po na shqetson.
Po si Zotin, tha, dhe Kina
Po na del shejtan me brina.
Kaq po hec Kina me hapa?
Kjo a meze... eka del mrapa!

1) Shkëlqim — plakë e kocke
2) traktat — këtu traktat i bashkëpunimit dhe bashkëpunimit
min e bashkëpunimit të provës së bashkëpunimit.

TASH JU THYE BRESHKËS KAPAKU

Me t'ardhë keq asht ba qebesa,
Se n'kamp t'paqes kanë hy ngatresa,
Qvsh se ban Krushovi lshesa,
Lshime sot e lshime nesër,
Si me kenë ndonji shakë¹⁾ e vjetër.
E kam fjalën tek traktati:

Me 5 gusht, në 10 sahati,
U nënshkrue n'Kremlin traktati,²⁾
Nga Anglia e Amerika,
Merrte pjesë dhe vetë Nikita,
Merrte pjesë edhe Utani.
«Si sahat» po u shkon plani,
U ba në Moskë një festë madhshtore:
«Ndaluen provat bërthamore!»
Por gjithë bota e ka kuptue,
S'mundet kush ma me i mashtrua,
Ket traktat kanë demaskue.
S'kaluen veçse tre dit mrapa

1) Shakë — plakë e keqe

2) traktati — këtu traktati tripalësh famëkeq për ndallimin e pjesëshëm të provave atomike.

Në Amerikë, atje n'Nevada,
Provat bash i kanë fillue;
Rroftë traktati që u nënshkrue!
Ksaj i thonë në vendin tonë:
Socializmit futja thikën,
Kapu shpejt me Amerikën;
Shkele gjakun e vegjlisë,
Futu n'rrugën e tradhtisë,
Bahu matrapaz, tregtar,
Shit kuaj e blej gomarë.

Ja si i tha Raskut Gromikua:
«Shif penxheren nga m'vjen drita»
Ktu s'ish fjala e dritës diellit,
Por ish fjala e «dritës» Prendimit.»

Ky traktat që u nënshkrue,
Tash sa vjet asht propozue,
Vetë Krushovi e ka dënue.
Mir po s'fundi, për çudi,
Ky e hangër fjalën e tij,
E vulosi me tradhti.
Domethanë, mos me i ba lak,
Me i thanë burrë, asht burracak,
Trim nuk asht, asht frikacak.
Kur s'je i zoti e ta vnojnë kambën,
Ma mirë bania vedit gjamen.

Në Senat Kenedi e shtroi,
Se kjo punë do triumfojë,
Ai Nikita atje tradhtoi,
Veç aman me ruejtë sekretin,
Mos t'ja rruzojmë autoritetin.

Cangkajshia u çue prej vorrit
E ka dalë në derë t'oborrit.
Aman zot, tha, m'fal takatin.
Sa t'nëshkruej dhe un traktatin.
E t'ma kenë Hrushovi hatrin.

I thotë Frankoja Salazarit:
«Po na shkon puna përsemarit.
Ditë për ditë po i biem qarit.
Sa t'ienë mirë rust' e prendimit.
Sot për ne po bluen mullini.
Xhon Kenedi burrë zotni.
N'kurth Hrushovin e ka shti.
Sot me zotin po e kem fatin,
Papa i Romës bekoj traktatin.»

Të gjithë botës i vjen cudi
Për Hrushovin me shokë të tii.
N'kohë kur thrasin për miqsinë,
Furnizojnë me armë Hindinë,
Me i përdorë në luftë me Kinë:
Çojnë raketa e aeroplana,
Armë të lehta e armë të randë,
Çojnë teknikë edhe uzina,
E për çka? T'luftohet Kina!

Le t'mundohen këta zotni,
Le t'fundosen në tradhti,
Me marksizëm s'ka tregëti.
Sado kohë që mund t'kalojnë,
Popujt t'drejten do t'fitojnë.

KA DALË DREQI PËR LENDINË¹⁾

Dy cirakt' e Washingtonit
U takuen n'mes Brionit;
T'dy nji markë nga politika,
Miku i tij, marshall Tita.
Mbasi banë të dy projektin,
Aprovuen plankonspektin.

Prandaj Tita mori planin,
Mori dreqin e shejtanin,
Mori shokët e kompaninë,
Mori gruan mori fminë,
Edhe u nis n'vendet latine
Me nji thes rrena mbas shpine.
Ka dalë dreqi për lendinë;
Na u nis për kët vizitë,
«Për me ba pak politikë.»
Me shue luftën çlirimtare,
Që Amerikës nuk po i le çare.²⁾

1) Lidhur me vizitën e Titos në Amerikë, Tetor 1963.

2) Amerikës nuk po i le çare, po e ndjek, s'po e le të
getë Amerikën.

Se kto shtete kanë çue krye,
Kudo luftat kanë shpërthye;
Donë të pshtojnë prej bishës armike,
Si gjithë bota heroike.

Pra, çiraku i Vashingtonit
I shoqnuem prej gjithfar llomit,
S'u kursye edhe ksaj herë,
Që t'i dalin punës «me nder».

Seftë tha me shumë habi:
«Pse t'ketë luftë, as vetë s'e di,
Se çdo gja ka ra n'godi».
Ç'far godije e fyll piringji,
A pajtohet ujku e qingji?
N'se pajtohet maca e mini,
Aq mund të rrehet sot njerzimi.

Kështu kaloi, pra, disa dit
Socialisti specifik,
Tuj iu shitë, gjoja, si mik;
Foli n'tym e për hava:
«Agresione ma nuk ka
As për tokë as për hava.
Sa për luftë, u garantoj,
Vetëm Kinës nuk i besoj».
Masandaj ky ujku i vjetër,
Si gjithnjë për ta mushë thesin,
U drejtu për Amerikë,
Te Kenedi, me marrë prikë,
Ky boll mirë, besa, e ka pritë.

— Mirë se të gjej o Shkëlqesi!

— Mirë se vjen ore zotni!

Si e kaloni me jetesë?

— T'gjitha n'arë, deri n'mend t'kresë.
Për ket besë, unë po t'bjaj be,
Koha asht tue hecë për ne.
Ti paqsor e un paqsor,
Sot e kemi zogun n'dorë,
Asht derdh mjalti e ra n'laknor.
Unë jam lidhë me Amerikë,
Por krejt vëndin e kam fikë,
Tue u marrë me politikë.
E që t'shkojë puna ma marë,
Ta them troç, ore kumbarë,
Due dollarë e due dollarë.
Veç se kem 'problem një punë:
Miku jonë ka met' pa grunë. 1)
Mendoj gja n'paç me e ndihmue,
Tepër keq aj ka qillue.
A di çka ti, o lum Tita,
Ti vazhdo nga politika.
N'qoftë se ti do m'kryesh qëllimin,
Çka t'kesh mangut veç luj synin.»

Mandej Tita u betue:
«Kurr për t'gjall s'kam për tradhtue,
Për nder t'grus qi kam me vedi,
Po ta them, o Xhon Kenedi.
Unë kam emnin socialist,
Po unë jam revizionist
Edhe shitem komunist.»

Atëher Tita specifiku:
«Lamtumirë, tha, lum miku.

1) Miku jonë — është fjala për Hrushovin.

Me që ti je tuj m'shpërblye,
T'gjitha punët kam me t'i krye,
Çka t'i thuesh ti, unë them: urdhno!

Tash po ik' dhe viti vjetër,
Do mendojmë për vitin tjetër.
Jo shumë larg, andej nga vera
Do kurdisim rrena tjera.
Do t'hymë punës ma me vrull,
Do ta bajmë dhe mizën buell.
Do ta kryejm me nder misionin,
Do ta knaqim Washingtonin.»

Mandej t'ia u bëlle:
«Kur për t'gjall s'kam për t'udhë,
Për nder t'gjuhë di kam me vëll,
Po ta them, o Khan Kenedi,
Unë kam emrin socialist,
Po unë jam revolucionist
Edhe shikem komunist.»
Atëher t'ia specifikua
«Lanunime, t'ia, unë mikun»

1) Miku jonë — ç'është t'ia për Hreshovin.

TASH IU HOQ NUSES DUVAKU

Në kto dit në mujt n'nandorit,
Kremtojmë festën e njizetvjetorit,
T'themelimit t'Partis' punës,
Forcë e madhe si e furtunës,

S'ka mundsi ta kndojë kangtari,
S'ka mundsi ta shkruiej shkrimtari.
As kangtari as gazeta,
Çka asht ba tash njizet vjeta.

Pra s'po flas se çka asht ba,
Se flet poplli gjithë papra,
Por ktu kam një problem tjetër:
Na ka dalë një nuse e vjetër,
Në kto dit ju hoq duvaku,
Tash iu thye breshkës kapaku.¹⁾
E kam fjalën ke tullaku.
E gjithë bota e muer vesh.

1) Lidhur me mbledhjen e Bukureshtit, qershor 1960, ku Partia jonë demaskoi qëndrimin revizionist, armiqsor të vijës hrushoviane.

Se Hrushovi kundra nesh
E ka ba sallatë e pshesh.

Hajt Hrushov, pra, mos t'pastë hije,
Neve t'pritëm si mik shpije,
Ti na dole klysh trathtije,
Kundra udheheqjes s'ksaj partije,
Kundra nesh, kundra marksizmit
Tuj shërbye revizionizmit.
Hajde, hajde or Nikita,
Me at flamur që ta dha Tita
Jepi se të ka ardhë dita!
E, pa turp edhe pa marre,
Shkon e flet për Kinën e madhe,
Shkon e flet ti për Stalinin,
Shokët e vjetër me Leninin,
Tu 'i cilësue antiparti,
Vetëm ti na qenke n'vijë,
Tuj u shitë sikur flori.
Por, me u ba poplli me ushtëri,
Ti mund të dalsh qymyr i zi,
S't'ka metë pikë autoritet
E je ba si fmija n'djep,
Si me kenë noj zhol i vjetër,
Shka thue sot, nuk e thue nesër.

Porositë që i la Lenini,
T'gjitha n'vend i çoi Stalini;
Ai qe burrë marksist e trim,
Veç kur vdiq doli «gabim»?
Nëqoftëse â vërtetë kjo fjalë,
Pse s'ia the kur ishte gjallë?
Po s'ke faj o more i shkretë,
Se dhe tash që ai ka vdekë,

Ba me i luejtë penin mustakut,
Pika n'kokë i bjen tullakut. 1)
Kjo tregon mej palare, 2)
Se dhe vdekë frigën ja ke,
Po jep urdhna si sarhosh,
S'po ja len as eshtnat shndoshë,
Zi e madhe ra n'Kremlin,
Bota mbarë mbushun zemrim,
Kur ty t'hoqën o Stalin,
Tu; e lanë t'madhin Lenin
Vetëm qyqe si jetim.
E ndanë ti e gospodar,
Po asnji revolucionar,
Se Stalini qe luftar,
Qe burrë shteti ndërkombëtar,
Që e njofti bota marë.

Jeni ba sikur qen stani,
Herë leh ti, herë Mikojani,
Sulme t'poshtra po na bani.
Për Shqypninë ju ka xanë halli:
Se nuk mujtët me na nda,
Si pleqninë e kishit ba,
Gjysen grek e gjysen shkja.

Ndër gjithë shtetet socialiste,
Jem' parti, parti marksiste;
Enver, popll e parti
Jemi lidhë me një fuqi,
Me Kin' t'madhe kem' miqsi.
Poplli jonë e poplli Kinës,
Flasin drejt, nuk flasin tinës.

1) tullaku — Hrushovi

2) palare — dyftyrësh

Enver Hoxha — Mao Ce Duni
Janë si buka e nji brumi.
Anriqt tonë flasin e shajnë,
Ne s'ka zot të na përndajnë.
Mendo mirë moj kokëpatate,
Venia gishtin radakes sate,
Poplli jonë, o lum zotnia,
E njef mirë kush asht Partia,
E çmon mirë çka asht miqësia,
E din mirë kush asht anmiku;
Jemi lidhë si shtyllë çeliku,
Rreth Enverit e Partisë,
Kundra anmiqve të Shqypnisë.

Ja si tha shoku Mehmet,
Kur n'Kongres e shtroi si shtet:
«Ktu ka popll, ka pushtet,
Buslla jonë, tha, asht marksizmi,
Leninizmi e stalinizmi,
Popllin tonë kem' ekuipazh,
Nuk lejon ktu spiunazh.
Partin' tonë kem' timonier,
Kapitan shokun ENVER.»

1) Inllaku — Hoxhë

2) Pezëre — Hoxhë

VIZITA E KRUSHOVIT NË BRIONI ¹⁾

Në mes lindjes e prendimit,
Asht ba Titja urë kalimit,
Menjiherë zotni Nikita,
Mas Traktatit shkoi tek Tita,
Për me ba disa vizita.
T'ja filluen muhabetit,
Tue i kurdisë kurthe miletit,
Tue i thurë lavdi dhe vedit,
Thurë lavdi e hartue planin
Për punë të bots' e për Ballkanin
Si fallxheshat me filxhanin.
Druzhe Titos Gospodar,
Ja ka thanë Hrushovi nji fjalë:
Qe tash punët i kena mbarë;
Me ty punët s'i prishim na,
Se t'kam mik e të kam vëlla,
N'politikë edhe n'ide,
Kemi ndodhë të dy n'nji fe.

Ja preu Tita shkurt e shkurt.
«Mirë, Hrushov, i lujte gurt,

1) 20.VIII.1963.

Na kët plan e kem' ba bashkë,
Mos harrojmë fjalën e lashtë:
Çova nji kashtë e gjeta gjashtë.
Sot me Kinën kem ra n'hall,
Po na nxjerr t'dyve batall.
Ajo prallë asht tue na e ba,
Lkura e jonë s'na shitet ma.»
Prap Hrushovi bisedoi:

«Kinën, tha, po e demaskoj.
Kundra Kins shumkush luftoi,
Kem' Kenedin që na mpron
Kemi Papën, na bekon,
Kemi zotin, na ndihmon,
Shtijmë Hindinë dhe e su'mon,
Prandaj Kinës na ja bajmë hallin,
Sa t'ja lshojmë Nehruit telallin.»

Disa shtete socialiste,
I ka kapë Tita prej kapistre,
Për me ecë nën shembull të tij,
Gjoja atje n'Jugosllavi,
Po shkojnë punët mrekulli,
Gjitha planet që tha Tita,
Ato në qiell ja çoi Nikita.
Thonë kur del dreqi për fushë,
Ka mundësi me luejtë harushë,
Deri t'i ngrecë diçka në gushë.

Sado plane që nënshkrovi,
Shpifi Tita dhe Hrushovi,
Sado që marksizmin shkeli,
Ditë për ditë po i këputet teli.
Popujt krejt me mend janë mbushë,
E me ata sot nuk mund të luesh.

Kanë jetue me bukë e bathë,
Por s'e hanë sapun' për djath;
Se kta popujt, o lum miku,
Kanë me u lidhë si shtyllë çeliku
Për marksizmin e vërtetë
Kta janë gadi dhe me vdekë
E gjithëmonë do ecin para,
Ndërsa ju do u hupi fara.

ME TË PABESIN NUK KA BESE¹⁾

Fronti ynë demokratik
Lshoi kushtrimin vrik e vrik,
Gjithë Shqypnia e ka ngritë zanin,
Solidare me Vietnamin.
Me Vietnamin solidar,
N'qoftë nevoja vullnetarë
Me kët popull heroik
S'do t'ja dijë për çdo anmik.
Hajde, hajde o lum Xhonsoni,
Kush je ti? flet agresioni,
Dje n'Vietnam sot Dominikë,
Sot n'Azi nesër n'Afrikë?
Kshtu dikur pat kenë Hitleri:
Vraji e preji për me t'hy mneri,
Deri në qiell i pat shkue zani,
Po dhe atij iu zhduk nishani.

Po thret poplli atje n'Vietnam:
Ç'don ktu ky amerikan?

1) Me rastin e thirrjes së Frontit Demokratik të Shqipërisë për solidarizim me popullin vietnamez me 28.IV.1965.

Shko e vdis atje në vend tand,
Se ktu s'ke shpi as vatan!
N'Amerikë, flas për ushtarin,
Si vatan njofin dollarin
S'njofin shpinë, s'njofin oborrrin,
Nuk ua din kush ku e kanë vorrrin.

Kte që e psoi sot Dominika, 1)
Mund ta psojë nesër Afrika,
Prandaj venia gishtin kresë,
Me t'pabesin nuk ka besë,
Futja plumbin shpins' e kresë.
Ushtrojnë xhunglat nga murtaja,
N'sa atje nga Okebeja,
N'nji anë thonë për çarmatimin,
N'kasaphane e çojnë njerzimin,
E kanë gjetë njisoj kuvendit,
Rrinë tue i ra po një legenit.

Ah, ku jeni e ju shoftë kolera!
Mblidhi n'vjeshtë, mblidhi n'pranvera,
Herë n'shtator e herë në prill,
Rezultati: andra në diell.
Harto plane e pralla n'letër,
Jeni ba si qere e vjetër,
Ndrequ sot e prishu nesër.
As Xhonsoni e Shastri e Tita,
As do «shokë» që i la Nikita,
S'kanë n'dorë pun' e Vietnamit,

1) lidhur me agresionin amerikan në Domenikë më
28.IV.1965.

Vetëm: plumbi i partizanit,
Tuj i thye kryet amerikanit,
Do t'i sjell liri vatanit.

As kërcnimet atomike,
As napalm, gazna kimike,
Nuk e tremb kët popull trim,
Që lufton vetëm për çlirim.
Dhe s'do shkojë shumë ujë nën urë,
Për pa i zhdukë t'hujt me kock e lkurë.

Popujt mbarë do t'ja bajnë gropën,
Kush e ka mendjen mi ksulë;
Popujt kokën ja kanë ulë.
Popujt mbarë kur ngrihen n'kambë,
Në qofsh me bre çelik me dhambë,
Le që n'tokë vendin s'ta lanë,
Po ta bëjnë vorrin dhe n'hanë.

INTERVISTA E TITOS 1)

Burr bujar tash asht ba Tita,
Ditë për ditë po pret vizita,
Miq nga lindja e Amerika.
Ktu s'asht fjala për bujar,
Por ka hall për ndoj dollar.
Shkon tuj ba vedin pazar:
Dje asht ba imperialist,
Sot aj thotë «Jam krejt marksist.»
Por, me e thanë krejt shqiptarisht,
Aq sa ka gjarpën pa bisht,
Aq asht Titua komunist.

Ky ka mësue nji dhelpni:
Sa ta ketë njeriun ndër sy
Thotë «S'kam mik ma t'mirë se ty»!
Prite zot, ba me i kthye shpinën,
Shkon tuj shpifë sikur për Kinën.

Por s'ka faj, se ka ra në hall,
Prandaj flet ky si çakall.
Me folë keq për Amerikën,

1) Beograd 7.VII.1962

Ja hjek triskën e i pret ditën.
Me folë keq ky për Rusinë,
Ka do miq që i napin ndihmë.
«Mjera une me dy pleq,
Çka po vuej e ç'ka po heq,
Kujt t'ja prish e kujt t'ja ndreq.»
Ja kush asht, pra, marshall Tita!
E tregoi dhe intervista,
Që i dha zotni Pirsonit
Nja pak dit para shtatorit.
N'mënyrë që poplli t'mylli gojë,
Tha: «për luftë ma s'ka nevojë».
Po ata t'shkretë që janë skllavnue.
N'kjoftëse s'çohen me luftue,
Burri huej nuk ka me i lshue.
Asht kanë folë një fjalë e lashtë:
Ujku e delja nuk shkojnë bashkë!
Sikur luftat për liri,
Agresionet për skllavri,
Për pa i lanun kërkund shtek,
T'gjitha i futi n'nji kallep.
E përzjeu ma lamsh e li.
E ka ba një gjellë turli
Breshk' e gjarpën n'te ka shti.
Gjithë sa tha për çarmatimin,
E çuditën gjithë njerzimin.
Deklaroi vedin kumar.
Don me ba një shkusi të mar;
Birinxi si tradhëtar.
Veç për pare, për dollarë.

«Bota, tha, do ketë fitime,
N'kjoftë se bahen bisedime
N'mes t'Hrushovit dhe Kenedit.
(Dhe kët punë ja ngarkoi vedit.)

Nuk ma prishin kurfarë fejet,
Se i kam miq e miq krye-krejet,
Qoftë i riju e qoft i vjetri
M'donë të dy si njani tjetri.
Për hir t'rublës e t'dollarit,
T'gjitha punët ua kthej për s'marit.»
E thotë vetë, pra, derri—derrit:
«Duhet ly rrotat e kerrit.»
Për kët punë ka gojën mjaltë,
S'e len kurrë vedin në baltë.

Tha: «Unë jam për paqë botnore,
Nuk due prova bërthamore.
Veçse Kina popullore
Na asht ba krejt agresore...»
Hajde-hajde o shakllaban, 1)
Kush lifton ktu për vatan,
Amerika në Tajvan?
N'Kore t'jugut e Vjetnam
N'Laos, Kongo dhe Iran?
Kush pat msy dikur n'Liban?
Kush i nep kaq lirë dollarët?
Ku e kanë çerdhen mercenarët?
Ti po m'del sikur piklishi 2)
Ku u rrzue tash vonë Udyshi?
Kush ka faj o marshall Tita,
A ka Kina a Amerika?

Na e dimë, ke shumë detyra
Me pallavra e rrena të mira,
Paraqitesh ngjyra-ngjyra,

1) Shakllaban — i çthurrur

2) piklishi — spañhiu — këtu me kuptimin: pa pritur.

Por tash ma t'u zbulu ftyra.
Tash ksaj pune i ka dalë içi ¹⁾
Se mlon Titua as Popoviçi,
As Kardeli, as Rankoviçi
As Nikiçi as vjçstërviçi.
Le t'hingllijë atje kaltroja ²⁾
Le të lshojë rrena nga goja.
Se ksaj pune i ka dalë boja
E s'i shiten kto kurkund,
Djathi a djathë e jo sapun.

2) içi — fundi.

1) kaltroja — kali i Trojës.

VAJTIMI I NEHRUJT PARA KENEDIT

Nji ditë Nehru i n'kamë është çue,
Vetmevedi tuj mendue,
Si t'ia bajë, Kinën me shtrud.
Bisedon ky vetmevedi,
Halo! i thotë, o Xhon Kenedi!
Unë një punë kam marrë me mend,
Që ta shtrojmë të dy n'kuvend:
N'qoftë se ti do t'm'japish ndihmë.
Po e filloj luftën me Kinë.
Dhe Kenedi, pa u mendue:
«Sa për ndihmë, tha, lshoma m'ue.
Kurr ma i gatëshëm s'kam qillue
F mos rri ma tuj u tallë.
Unë ka dit kam nisë me t'thanë.
Kina tokën ta ka marrë.
Se unë tash, pa tjera fjalë,
Po t'dërgoj arm' e dollarë,
Veç, aman, lufto me Kinën
E kam havale verë e dimën,
E s'na la kërkund rehatë,
Aman zot veç të kemi fat».

Atëher' Nehruj i Indisë

I ka dhanë urdhën ushtrisë:
Fill tash luftën për me e nisë!
Fort ushtria po sulmon.
Nsa Nehruj durët fërkon.
Çka po i ndodh në Mak-Ma-Hon?
Asht kanë folë një fjalë me shteg:
«Kadalë beg se ka hendek!»
A u ka ndodhë ndoj herë me pa.
Kur lshon bleta për hava,
O bjen zjarr për ndoj shulla?
Njashtu u lshue ushtria e Kinës
Vis kufinit e Ledinës.
Çka me pa, hata me sy!
Indjant ikin vi e vi;
Aj që iku bani mirë,
N'luftë si kjo janë krenat lirë.
Met Indija n'fushë të bregut,
Sikur dhent që jesin zhegut.
Kujtoi ky se merret Kina,
Thue a tav me amëlësina.

Gja ma keq nuk ka n'kët jetë,
Kur vjen tjetri n'fyt me të metë,
Pa i pasë borxh e pa i pasë hak,
Mprapaktheu i lamë në gjak.
Se Nerhuja, more vlla,
Zanat luftën nuk e ka.
Për kët luftë indjant nuk janë
Por belaja i ka xanë.
Amerika i ka ndërsye
N'borxhë rreaksionin e ka shtie
S'ka Nerhuj me çka me shlye,
Për pa la, besa, me krye.
Prap Nehruj flet vetmevedi:
«Po çka m'bane o Xhon Kenedi?»

Ishte shtri sa gjan' sa gjatë,
 Tuj vajtue si vajtojnë gratë.
 Po pse luftën e fillove? O Kened
 Po qysh armët i dorzove? O Kened
 Para botës u turpnova, » »
 Para botës u korita, O Kened
 Vetë e nisa e s'mund e prita. O Kened
 Aroplana m'çoi Nikita » »
 Armatimet, Amerika, » »
 Radijo jonë u ba Tita, » »
 Sot për mu s'paska qenë dita; » »
 Kur e nisa m'u duk amël, » »
 Mbeta mrend si miza n'tamël. » »
 N'qoftë se prap don me m'ndërsye, O Kened
 Prite zot Kina me kthye » »
 Çallmën mue kanë me ma shkye! » »
 Bota janë tue u tallë me mue, » »
 Thonë s'ke kokë për me sundue » »
 Edhe lopt, thonë, s'mund i ruej. » »
 Mue po më dalin ment e kresë, » »
 Gjejmë i vend si Sin Man Rrisi! » »
 Ktu me i herë pritët vajtimi,
 Sepse Kina nga Pekini
 Paska marrun një vendim,
 Që t'ketë Paqe e mirëkuptim;
 Me i herë t'bahet bisedim,
 Që t'ketë paqë e t'ketë miqësi.
 Pushoi zjarri në kufi.
 Mos kujto mori shtrig-shtrige,
 Se i ban kto Kina prej frige,
 Sepse Kina komuniste
 Asht paqsore e marksiste,
 Prandaj kërkon bisedime,
 Që t'ketë paqë e jo luftimë.

Por po t'tham, o kopilane,
N'e ngucsh prap Kinën e madhe,
Ke për t'ngucë të zezën tande.
Si n'çdo vend ashtu dhe në Kinë,
Çdo anmik që mund ta mësyj,
Me duerkryq, besa, s'mund t'rrinë,
Se asht ligj për me mbrojtë veten,
Për tokë tande me ba deken.

TIMONJERIT T'PACIFIKUT

Shtatëdhjetë vjet lindi ma parë
Nji marksist i klasit parë,
Mao Ce Duni trim luftar.
Në Azi, ky shtyllë çeliku,
Ka ra në gjithfarë rreziku;
S'iu ka shtruar kurr nonj' anmiku.
Në shumë dallga që ka ra,
Veç me nder gjithëmonë a da.

Disa shtete provokojnë
Frikën Kinës t'ja imponojnë.
Anmiqt turren porsi bishat,
Herë për tokë, herë me udyshtat.¹⁾
Por në dorë u fiken pishat.

Pse ta zgjatim historinë?
E provuen dhe me Indinë
N'kufi metën si stërvinë²⁾
N'çdo fortunë që sjell shtergata,

1) udyshtat — aeroplanat spiunë U-2.

2) Stërvinë — gjë e ngordhur, ngordhësirë.

Ose dallgt' e valëve t'gjata,
Anmiqt bien si drasa t'kalbta,
Kina rron sa bjeshkët e nalta.

Po na janë disa zotëni,
Shesin kunguj për shalqi:
Socjalizëmin kanë përzi,
Për kamp të paqs janë ba pengesë,
Thonë se Titua ka ba kthesë,
Shesin peshkve 1) për pekmes,
Donë me futë minaren në thes.
Mao Ce Duni u ka dalë para:
«Prit, kadalë, o lum kumara,
Socjalizmi nuk ka lara.
A diçka o dirigjent 2)
Mendo mirë e mblidhi mendt.
Sa hala nuk kanë hypë dhent.
Mos e fut ujkun ndek dhent
Se t'thanë vathin e bagëtisë,
Mprapa t'han dhe robt e shpisë.»
Kina s'asht në Okebe,
Po kur shfren si aklli në shdre
Dielli i saj përvlon anmiqtë,
N'anën tjetër i ngroh miqtë.
N'Okebe mbajnë Çang Kaj Shinë;
Ja kanë dhanë vendin për Kinë.
Tuj e majtë kukull mbas vedit,
Sikur sorrën për gjeldetit.
Po ku jeni o more qorra!
Në okebe qysh futet sorra?
Kjo kufomë nuk ka ma vlerë,
Futnie në dhe, se ka marrë erë.

1) peshkve — rrshinë e idhur e pishës.

2) dirigjent — për Hrushovin

«Hajde, hajde o Çang Kaj Shek,
Ke metë rrugash' si lejlek,
Ktu në vjeshtë, atje n'prandverë.
Në një vend s'ha bukë dy herë,
Se s'e la kund Mao Ce Duni,
E ta heq edhe i far druni,
Ku për bark e ku për shpinë,
Gjithë ku të nxuni nëpër Kinë.

Rrofsh Partia e Punës Shqypnisë,
E ke gjetë mikun e shpisë,
Dijte të zgjedhish mikun mik,
Mik t'sinqertë edhe besnik,
Nga Shqypnia n'pacifik,
Kinë e Madhe si çelik.

Jemi larg shumë me tranzit,
Po me ba me ra n'rrezik,
Gjindem afër për i dekik.
Poplli jonë e poplli i Kinës
Flasin drejtë, nuk flasin tinës:
Enver Hoxha' e Mao Ce Duni
Janë si buka e një brumi.

Poplli i jonë buzë Adriatikut
Jetë të gjatë i uron mikut,
Timonjerit t'Pacifikut.
Jena lidhë me miqsi t'lashtë,
Na ka lidhë lufta e përbashktë
Për t'i dalun zot marksizmit,
N'luftë kundra revizionizmit;
Sikur malet legjendare
Rroftë miqsi Kino-Shqiptare!

KADAL BEG SE KA HENDEK

Disa thonë «me zemër në dorë»
Se Xhonsoni asht paqsor.
Shifni pra kët «burrë bujar»
A asht paqsor a asht xhandar:
Po ja nisi me Vjetnamin,
Partizant po u djegin shkambin.

Sikur i mytmi që lyp ndihmë;
Ky po kapet n'Indokinë;
Dërgo tanke a roketa,
Shumë po i thejnë rrashtat e veta,
Tuj u vra si me kenë derra.
Shkatrron armë, elikoptera,
Krejt në kanë asht çue Vjetnami,
S'ka çka u ban Tejlori as Kani,
Ase Xhonsoni ase shejtani.
Agresjonin e Tankinit¹⁾
Hrushovistat e Kremlinit,
Ktu nuk patën pikë besimit,
Ata u shprehën me gjys zani:

1) 4.VIII.1964.

«Mund ta ketë fajin Vjetnami»
Po n'mujin shkurt me 7 e 8
Agresionin e vërtetë
Kosigini e pau vetë;
Keq i erdhi, po kshtu takoi,
Për vizitë ishte n'Hanoj,
Fort u tremb, medet si pshtoi!

Turp i madh për sovjetikun,
Në snpi të vet me shtypun mikun 1)
E për çka? me mbrojtë armikun!
Nuk ka ndodhë as në kohë t'Carit,
Me nxjerrë t'smunin prej spitalit.
Deklaratën bani Kina:
«Vllaznit tonë nuk janë jetima!»
Ajo dha paralajmrimin,
Që tronditi gjithë Prendimin:
«N'qoftë se ju s'kini me kthye,
Si vullkan kam me shpërthye,
Do t'ju lamë t'gjithëve pa krye!»

Aeroplanat fluturojnë,
N'Vjetnam t'epër bombardojnë,
Po asht kanë folë një fjalë me shtek:
«Kadalë beg se ka hendek!»
Amerikës po i del hesapi
Sikur deles te kasapi.
Kështu kta kanë ra n'bela,
Shkojnë atje e nuk kthejnë ma;
T'gjithë po digjen për heva.

Alarm bajnë nga Washingtoni
Mak Namara e Xhonsoni

1) lidhur me ndjekjen që i bëri qeveria sovjetike studentëve kinezë më 4.III.1965.

Për disfat' që psoi Sajgoni,
Partizanët e asaj ane
Ambasadës amerikane
I ranë pre si n'kasaphane.
Kurkund n'botë s'ka ba vaki,
Për dhjetë dit shtatë qeveri.
Si në gosti ndrohen sahanet,
Njashtu ndrohen Ngu Jen Kanat.
T'gjithë anmiqt njilloj kanë vesin,
Me tradhti e kanë mbushë thesin,
Plane bajn' popujt t'i shesin,
Por s'ka besë kurrë me t'pabesin.
Më kot thonë revizionistat,
Se janë zbutë imperjalistat,
Aq sa zbutet uji rrëmbyshëm,
Aq mund të jenë kta njerëz t'arësyeshëm.
Oqeanet mund të shterohen,
Porse popujt nuk mashtrohen,
Mandej thonë «me zemër n'dorë.»
Se Xhonsoni asht paqsor.
Po, si e thonë gjithë popujt mbarë:
«Ky a Xhandari ndërkombëtar!»

KANGA E NDREC PRENG LOKES

Në Thirr 1) të Fanit, afër Bokës,
Lindi Ndreca i Preng Lokës.
Shpi pa za, por shpi me nder.
Fukara sikur shumë tjerë,
Tre m'uej bukë s'i bante n'arë,
Nanë m'uej rrogë ndër bajraktarë.
Tue shërbye si hizmeqar.

Po kur lindi kjo Parti,
I lshoj rrezet në çdo shtëpi,
Atëher Ndreca, djalë bujar,
Filloi punën si ma marë.
Për ku e lyp puna e vatanit
Ishte i pari n'krahinë t'Fanit,
Ai u ba i njoftun nëpër Fanë.
Shkoi n'aksionet Durrës-Tiranë,
Gruja e tij, një aktiviste,
Nji ndër t'parat komuniste,
N'nji katund lindë nga Mirdita,
Emni saje quejtun Mrika.

1) Thirr — Fshat i Fanit

Dy bashkshorta, dy rob shpije,
Dhe ma vonë dy shokë partije,
Të dy bashkë kanë ba betimin,
Bashkpunuen me Sigurimin,
Me zhduk krenë e bajraktarë,
Diversantat me tradhtarë;
Që nga Kukësi e nga Mirdita,
U banë t'njoftun Ndreca e Mrika.
Puna e Ndreçës e puna e Mrikës,
I ra në vesh dhe Marka Bibës.
Marka Biba bajraktar,
I pabesë, cub e tradhëtar,
I përmendun për tradhëti,
Nji natë mblodhi shokët e tij,
Shkon e i bien Ndreçës në shpi.
N'oborr t'shpisë kur ka dalë Mrika.
Me nji herë e kap komita.
Grue malsore, grue me nder,
Goja e sajë s'u hap nji herë,
Sado e rrahën, e munduen.
Dhe ma vonë e pushkatuen.
Mrika hoqi shurë gazep,
Por nuk nxuer asnji sekret,
Ata Mrikën kanë kërrcnuë,
Shaj Partinë në daç me pshtue.
Shaj Partinë e sigurimin,
Mrikë atëhere tregoi qëllimin
«Poplli jonë ka ba betimin,
Për Partinë e Sigurimin,
Do t'ju kapë si maca minin.»
Fjalët e fundit që tha Mrika,
Për anmiqt ishin si thika:
«Rroftë partia me petrita,
Burra e gra prap ka Mirdita!»

Krejt katundi janë bashkue,
Merditorja tue vajtue:
«Mori Mrikë, moj sokoleshë,
Bukur mirë sod qenke veshë,
Paske veshë pajën prej arit,
Iu thaftë dora bajraktarit,
Që t'ra plume n'lule të ballit,
Iu thaftë dora si iu tha,
Qysh vret burri fëmijë e gra?
Rodi i tij kurr nder mos qitë,
Mos i leftë as djalë as çikë,
Se zakon s'asht kanë n'malësi,
Me vra burri grue e fmijë.
Mori Mrikë mori lulja e rremit,
Nder i qite të tanë vendit,
Sikur Nora e Kelmëndit,
Sikur Shota e Azemit...»
Atëher Ndreca në kamë u çue,
Ai ma fort u egërsue.
Le që i humbi grueja e tij,
Po edhe shok pune n'Parti.
Ndreca atëher ka ba betimin
Do t'punojë e t'kryej qëllimin,
Kam për kamë me Sigurimin:
«Pasha qiell e pasha dhe,
Në qoft se shkel anmik nder ne,
S'kam me lanë tradhëtar mbi dhe!»
Kështu tradhëtarve iu sos ilaçi,
Nji natë bien tu Llesh Karaçi,
Porsa i bien Lleshit në derë
Sigurimi u ra në erë,
Dy tradhëtarët kapen me nj'herë.
Por shumë kohë, pra, nuk kaloi,
Diversanti Gjon Mark Ndoj,
Shkon e i thotë këtij Llesh Karaçit,
T'i zamë pritat bri nji shpatit,

Përbri shpatit nalt kah boka,
Andej vjen sot Ndrec Preng Loka.
Nji natë majit pa zbardhë mirë drita,
Ndrec Prengë Lokës ju ka nrxanë prita,
Llesh Karaçi e shokët e tij,
Vrasin Ndrecën në befasi,
Që po shkonte në polici.
Atëher' arma e sigurimit,
Mbas humbën këtë far trimi,
Për gjak të shokëve u betuen,
T'gjitha bandat shpartalluen,
Mrikën, Ndrecën i paguen.
Ndreca e Mrika mbas çlirimit,
Kjenë punëtorët e Sigurimit.
N'punë partie aktivista,
Të dy t'vendosun komunista,
S'fundi dhanë jetën me nderë;
Krah për krah me dëshmorë tjerë.

Nana e Ndrecës çka ka thanë:
«Hallall gjiu, bir, që t'kam dhanë!»
Ç'po gjimonte vaj e gjama,
Prap e flet nji fjalë e ama:
«More Ndrec, o more bir,
Kush vdes kështu, ka vdekë i mirë!

Për hir të popllit e të Partisë;
Kështu le të vdesë burri i malësisë!

DESHMORIT 13 VJEÇAR NIK PJETËR NDREKA

Cdo vend ka nga i histori,
Ka tregime e tragjedi,
Ka sokola për trimni,
Ka me qindra dhe me mij,
Sot me ta mburet Shqypnia
Dhe i kujton poplli e Partia.

Gjithmonë trima ka pasë vendi,
N'luftë malësia e n'luft Kelmendi,
Herë me turq, herë me Serbi
Janë vra pleq e gra e fëmi,
Veç me pasë ky vënd liri.

Si luftoi dikur malësia;
Njashtu sot na mson Partia.
Njashtu t'part' na lanë zanat,
Fytafyt me thikë e spatë,
Sot me armë e barut t'thatë,
Janë paisë burrat e gratë,
Për anmikun vorrin hapë.

Në kto male e në kto krepa
Nji vocrrakut iu nda jeta,
13 vjeç Nîk Pjetër Ndreka.
N'malin Kolaj lindë djaloshi.
Baba Pjetër nga Vermoshi,
Shpi për bukë e derë bujare.
Ndoq anmikun me e qitë fare,
Kurrë anmiqt s'i bani vlla,
Gjysh mas gjyshi vra me ta.
Kshtu, pra, Nika shumë i ri,
S'e kish shoqin në malsi.
Djali shkathët si shqype e letë
Dy klasë shkollë i merrte i vjet,
Nji n'Vermosh, nji n'Volipoj
Gjind e m'preftë, bulbyl në gojë.

Shumë qef kishte ky djalosh,
Me kalue verën n'Vermosh.
Ktu katundi asht n'kufi,
Çdo i huj të bjen në sy.
Nika shkonte me bagëti.
Ruej bagëtinë e bjeri fyllit,
Zani i tij si za bylbylit,
Poshtë e nelt i binte pyllit
E për çdo gja që diktonte,
Fill komandën e njoftonte
E me ta shkonte e i rrethonte.

13 vjeç, sa guximtar!
Bante punë si kufitar.
Që n'fmuni kish dhanë mendimin,
Skanderbegas t'kryej studimin,
T'shkojë n'kufi e t'ruej kufinin.
Aj kish thanë me mija herë:

«Për këtë tokë që e kam me vlerë
Dhe me vdekë e kam për nder.»
Nika kish shumë veti t'mira,
Ja kish dhanë dhuratë natyra,
Dy herë bandat e kin' kapë,
I kërkoshin informatë,
Por gjithmonë u delte thatë.
Ma pranonte me ba dekën,
Sa me i thanë bandës t'vërtetën.
Po një ditë pushoi bylbyli
Po një dit ma nuk ra fyelli.
Doli banda andej nga pylli.
Marka Pashku, dorë katili,
Pushkën n'dorë po i tronditun,
Syspiun e ftyrpërzhitun,
Me dy t'jerë e Pjetër Gjekën,
N'befasi kapin Nik Ndrekën.

E t'u lshuen mi ta urysh
Si zagarët kur bien n'mish;
Katër burra me një fëmi,
Me e nisë dojshin për kufi.
Fjalt' e fundit q'u tha Nika:
«As me e ditë se m'therrni n'thika,
As me e ditë se mbytem n'ujë,
Nuk i bindem urdhnit tuej,
Jam shqyptar e s'jam i huej!»

Njashtu Nikën kinë m'ërthy.
Mlodhi i shkreti pak fuqi
Me dorë Markut i ra n'kry,
I ra gjaku përmi sy.
E mërthejnë Nikën nga gryka
Fjalt' vonojnë e rrzohet Nika,
E kanë therë xhelatët m'thika,

E l'shojnë krepit te Jaqica.
U skuq lumi n'gjak të djaloshit,
U mblodh poplli i Vermoshit,
Janë mbledhë popll e ushtri,
Me i marrë gjakun djalit t'ri,
Me e gjetë Nikën e çue n'shpi.
Pa çoban erdhën bagëtia,
Prit kur vjen Nika tu shpi.
Prit i ati e prit e ama,
Kur erdh Nika filloi gjama.
Ushtoi gjama n'mal t'Vermoshit,
Mori fund jeta e djaloshit.
Dekoratën për trimni
Ja dha Nikës kjo Parti,
E man Pjetri, baba e tij.
Rrnofsh e kjo fsh' ti moj Shqypni
Për ksi herojsh që rrit qysh fmi!

KANGA E DËSHMORIT
MERIMAN JAKUP BRAHA

Si kudo, pra, në Shqypni
Edhe Kuksi ktu në r.alsi
I kujton, dëshmorët e tij,
Sikur aj Meriman Braha,
Vehbi Shehu, Elez Braha,
Ibish Milaimi e Bab Hasani,
Seiti, Nurja dhe Bajrami,
Xhemal Bileri e Abaz Shehi,
E shumë tjerë, që nuk po i njehi.
T'gjithë e kanë ka nj'histori,
T'gjithë dhanë jetën për liri,
T'gjithë dhanë jetën për vatanin,
Po unë do t'flas për Merimanin.
Merimani shumë i ri,
Filloi shkollën në malsi;
Djal i matun. djal me kokë,
Shumë i dashtun dhe me shokë,
Shumë i sjellshëm, kompetent,
Njeri i mprehtë, inteligjent,
Për çdo gjë ja ditke jetës,
Korrunist i tridhetetës.

N'gjinnaz t'Shkodrës ai pat mësue,
Me shokë t'vet tue bisedue,
Se si vendi asht robnue.
Mori pjesë n'organizata,
Me shokë t'shkollës ndër demonstrata,
N'Shkodër, Kukës e Prizren,
U ba i njoftun për gjithkend,
Nuk la mal as nuk ia kodër,
Nga Kosova deri n'Shkodër,
Me çetë të Lumës e batalione,
Në çdo vend bani aksione.
Ai n'mal me partizanët,
Iu vra motra nga gjermanët,
Dy-tri herë e arrestuen,
Dhe shumë herë e torturuen,
Po asnji herë nuk e nënshtruen.
Sado t'vuejnë e t'i burgosin,
Sado t'vuejnë e t'i mendojnë,
Kanë një lëkurë që nuk e ndrrojnë.
Sikur shkambi nëpër rraha,
Kështu i vendos Meriman Braha.
Del nga burgu e fillon punën,
Asht djal trim, s'e korit Lumën.
U emnue komisar,
U ba i rreptë për çdo tradhëtar.
Ai u prini partizanëve.
N'Kullë të lumës kundra gjermanëve.

Clirue Dibra, Peshkopia,
Por kish pshtue Halil Alia,
Me gjermanë ishte bashkue,
N'fushë t'Aliait ish strehue.
N'fushë t'Aliajt, bri një sheshit,
Erdhi çeta e Haxhi Lleshit,
Deri në Kukës u hap zani,
Me çetë të lumës vjen Merimani,

Vehbi Shehu e Babë Hasani,
Turren trimat si luani.
Krisi pushka dhe potera,
Turren trimat shpejt si era,
«Bini shokë, thotë komisari,
Vjen si ujk Hasan Myftari:
«Mos na pshtoi ne sot tradhëtari!»
Luftë u ba n'kët ditë korriku,
Dersa u shpartallue anmiku.
Si lua me armë në dorë,
Merimani ra dëshmor.
Çeta e Lumës e Babë Hasanit,
Murën gjakun Merimanit,
Për midis të Kolosjanit,
Tue lan' t'vramë Jalil Alinë,
Nderuen Lumën e Partinë.
Poplli i Kuksit n'shej nderimi,
Kujtojnë emnin e këtij trimi.
U vendos dhe në Parti,
Ja dhanë shkollës emnin e tij.

Merimani i Jakupit,
Ra dëshmor i rrethit Kukësit.
Kët dëshmor që dha Malsia,
Si gjith' tjerët që dha Shqypnia.
Do i kujtojë populli e Partia.

KANGA E HASAN MUFTAR KERXHALIUT

Me i përmend ka historia
Disa burra nga malsia,
Sikur kje 50 vjeçari,
trimi i lumës, Hasan Myftari,
I zoti i gishtit edhe i punës,
Lindë në Bicaj t'krahinës lumës.
Simbas mësimëve t'marksizmit,
Gjithë idetë e komunizmit,
Triumfuen, dhe n'malsorë trima,
U çue në këmbë e gjithë krahina.
50 vjeç porsi i ri
Mori pjesë me shokët e tij,
Komandant në kompani,
U pranue edhe n'Parti.
Shokët e tij ishin t'pa njohun,
Moshatarë kish Vehbi Shehun;
Porsi spatë anmiqt i griu,
Baba Hasan Kërxfhalu.

Njeri plak e i pashkollë,
Aktivist e mendjehollë,
Mori pjesë familjarisht,
Tue ra n'luftë heroikisht,

Iu vra i nipi, iu vra e bia,
I muerën robt, iu dogj dhe shpia;
Zemra e tij iu ka helmue;
Po prap luftën ka vazhdue.

Bani lidhjen e krahinës,
Peshkopi der n'Qafë t'Morinës,
Tropojë, Kukës e Prizren
Emni i tij ndihej n'çdo vend.
Në çdo vend e në çdo shtëpi,
E kin' marrë anmiqt zili,
Edhe vrasjen e prefektit,
Babë Hasani ja la vedit.
Nga se bani shumë punë t'mëdhaja,
Tradhtart' i thoshin «Hasan Murtaja».
N'rrugën Kukës e Prizren
Po kalojshin shumë gjermanë.
Ktu i zu priten gjithë krahina,
Ua shkatruen 50 makina;
U zunë arë dhe autoblanda.
Edhe ktu pra iu ndie zani,
Kishte pjesë Baba Hasani.

Luftë ka ba në shumë aksione,
Me çetë t'Lumës e batalione,
Porsi breshni i fortunës
Mori pjesë te kullë e lumës.
N'çlirim t'Dibrës e t'Peshkopisë,
Në çdo aksion të krahinës Malësisë,
N'dashtë i huej e zog tradhëtari,
Kush kalonte në pritë të Hasanit,
Ai s'u ndieke ma për s'gjallit.

Anmiqt ndoqi kambakamës,
Deri në çlirimi t'Tiranës.

Kama kamës e vend për vend,
Që nga Shkodra deri n'Kelmend,
Gjithë aksionet s'mund i njeji,
N'luftë t'Tiranës ra Vehbi Shehu.

Babë Hasani mbas çlirimit,
Bashkpunëtor i sigurimit,
N'r.brojtyje t'popllit komandant,
Ndjek tradhëtarë e diversantë.
Po nj'ditë marsi 46,
Me një bandë u ndeshën bashkë,
Me anmiqt, tradhtar të vendit,
Banda e shokëve të Muharemit,¹⁾
Shitë me pare djalë mbas djali,
Për me i ba vorrin vatanit.

Iu thaftë dora atij tradhtarit,
Që i ra plume Babë Hasanit.
Edhe ky pra, vdiq me nderë,
U rreshtue me dëshmorë të tjerë.
Poplli i Lumës e gjithë krahina,
Do i kujtojë gjithëmonë këta trima.
Që dhanë jetën si me le,
Për vatan e për atëdhe.
Këta dëshmorë që dha malësia.
Do i kujtojë gjithëmonë Partia,
Do i nderoi gjithmonë Shqypnia.

1) Muharrem Bajraktarit, një nga krenët tradhëtarë të Veriut.

KANGA E RAMË SADRI MESHIT

Aferim: Partia trime,
Reze i lshove çdo krahine.
Reze lshove në çdo shpi,
Çdo vend ka nga i histori.
E kam fjalën për i malsor,
Që ka vdekë me armë në dorë.
E dha jetën si dëshmor,
N'Helshan t'Hanit, bri nji sheshit.
Lindi Rama i Sadri Meshit,
Der' e bukës, e derë bujare,
Shpi e fjalës, e besës shqyptare.
N'regjim t'Zogut, që pat shkue,
Bujk blegtor ky pat punue.

Erdh Italia, erdh Gjermani,
Hiç shërbim Rama sa bani
Për lëvizjen çlirimtare
shpija e Ramës si shpi bujare,
Me sa kishin kta mundësi,
E ndihmuenë sikur çdo shpi
Që sa lindi kjo Parti.

Atëher Rama mbas çlirimit,
U ba shok i Sigurimit.

PASQYRA E LËNDËS

	Faqe
Parathënie (Dh Fullani)	3
N'majë të nalta do t'marshojmë	7
Shtërngojmë kazmën edhe pushkën	11
Ç'po gjëmon maja e Gjalicës	14
Mi gëzofsh njizet pranvera	17
Sot Shqypnia asht e jona	22
Sot u ba Vlona hero	27
Bijt e popullit e t'Partisë	29
Kjo ushtri lindi ndër çeta	33
Armës së Sigurimit të Shtetit	36
Kufijtë tonë s'i lamë m'u prekë	38
Në qytet ka ra malësia	41
Në hall ka ra burrokracia	45
Kohë e re, zakone të reja	49
Miqësia shqiptaro-kineze	52
Tash iu thye breshkës kapaku	54
Ka dalë dreqi për lëndinë	57
Tash i u hoq nuses duvaku	61
Vizita e Krushovit në Brioni	65
Me të pabesin nuk ka besë	68
Intervista e Titos	71
Vajtimi i Nerhujt para Kenedit	75
Timonierit t'Pacifikut	79
Kadalë beg se ka hendek	82
Kanga e Ndrex Preng Lokës	85
Dëshmorit 13 vjeçar Nik Pjetër Ndreka	89
Kanga e dëshmorit Meriman Jakup Braha	93
Kanga e Hasan Myftar Kërxfaliut	96
Kanga e Ramë Sadri Meshit	99